

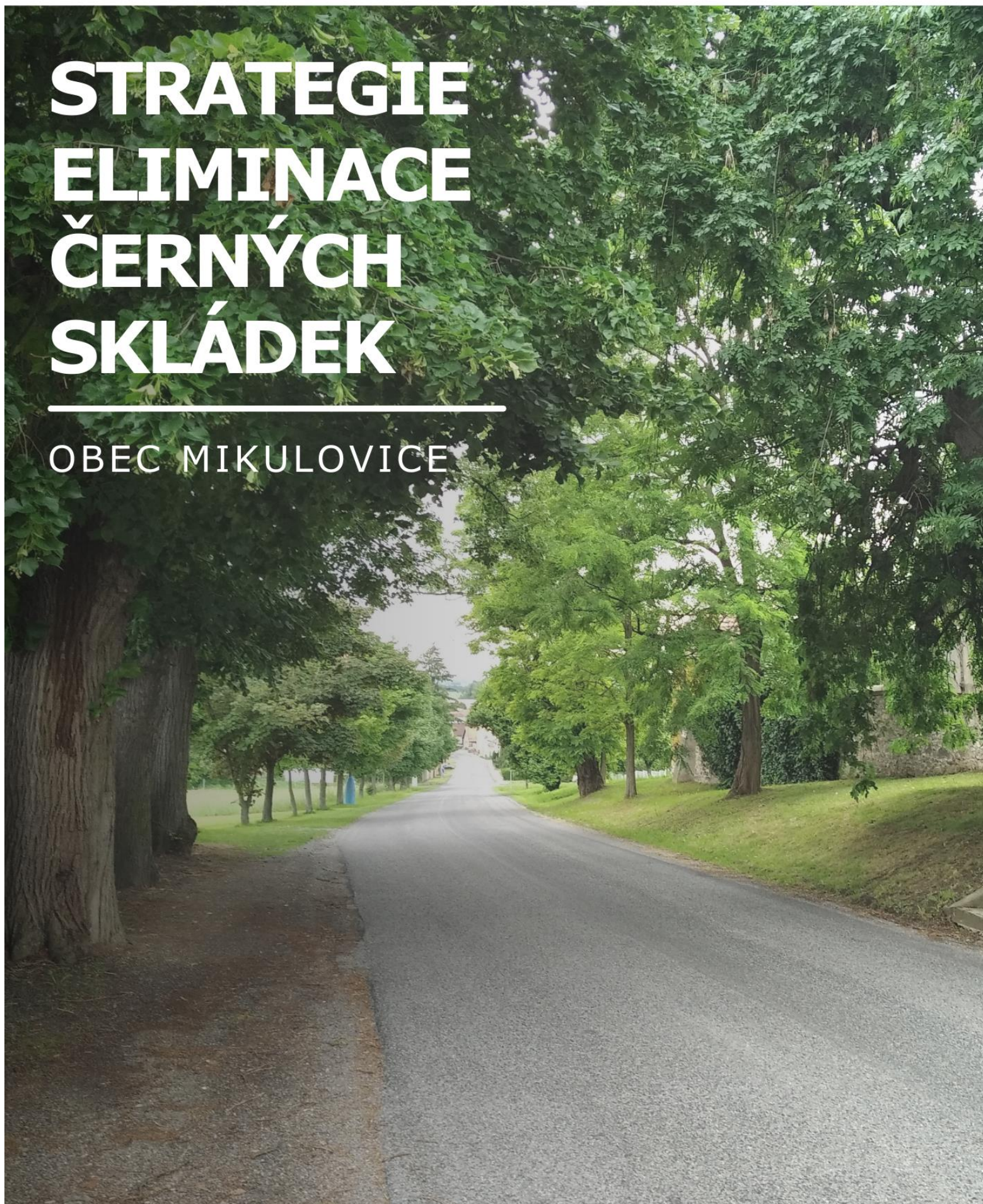

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

STRATEGIE ELIMINACE ČERNÝCH SKLÁDEK

OBEC MIKULOVICE

ZÁKLADNÍ ÚDAJE:

Objednatel: Obec Mikulovice
Adresa: Valčíkova 52, Mikulovice, 530 02 Pardubice
IČ: 00273961
E-mail: starosta@obecmikulovice.cz
Telefon: +420 466 303 743
Místo řešení: Mikulovice
ORP: Pardubice
Kraj: Pardubický
Katastrální území: Mikulovice u Pardubic (694371)
Blato (694363)

Zpracovatel: ENVIPARTNER, s.r.o.
Adresa: Vídeňská 55, 639 00 Brno
IČ: 283 58 589
DIČ: CZ28358589
Kontaktní osoba: Ing. Kateřina Zelená
E-mail: zelena@envipartner.cz
Telefon: + 420 737 540 655
Webové stránky: www.strategickedokumenty.cz
Datum: listopad 2021

Tento dokument je výstupem projektu s názvem „**Mikulovice – místo pro život**“, reg. č. CZ.03.4.74/0.0/0.0/18_092/0014493 – Výzva pro územní samosprávné celky (obce, kraje, sdružení a asociace ÚSC) v rámci Operačního programu Zaměstnanost, který je finančně podpořen z prostředků EU a státního rozpočtu ČR. V jeho rámci je realizována zakázka s názvem „Příprava strategických dokumentů pro obec Mikulovice – Ekologie“.

Zastupitelé obce Mikulovice na svém zasedání, které se uskutečnilo dne, schválili strategický dokument **Strategie eliminace černých skládek**, usnesením číslo Jedná se o základní plánovací dokument a zároveň nástroj pro eliminaci černých skládek v obci.

OBSAH

1 ÚVOD	1
2 ČERNÉ SKLÁDKY A ODPADY	2
2.1 Problematika černých skládek	8
2.2 Likvidace černých skládek	10
2.3 Nadřazené dokumenty	12
3 ANALYTICKÁ ČÁST	15
3.1 Charakteristika obce	15
3.1.1 Poloha, přírodní podmínky a vybavenost obce	15
3.1.2 Obyvatelstvo	20
3.2 Současný stav odpadového hospodářství v obci	23
3.2.1 Základní charakteristiky odpadového hospodářství	23
3.2.2 Produkce odpadu v obci Mikulovice	25
3.3 Stávající černé skládky na území obce	27
3.4 Problémové oblasti s potenciálem vzniku černých skládek	33
3.5 SWOT analýza	40
4 NÁVRHOVÁ ČÁST	44
4.1 Vize eliminace černých skládek	44
4.2 Přehled oblastí eliminace černých skládek	45
5 IMPLEMENTAČNÍ ČÁST	46
Zpřístupnění dokumentu	46
Hodnocení plnění strategie	46
Jednotlivá opatření	46
A. Informovanost o černých skládkách a jejich dopadech na životní prostředí	47

B. Předcházení vzniku černých skládek	51
C. Pořádání úklidových akcí.....	53
D. Zabezpečení míst ohrožených vznikem černých skládek	56
E. Rozšíření odpadové infrastruktury	59
SEZNAM OBRAZKŮ	61
SEZNAM TABULEK	63
PŘÍLOHY	64

1 ÚVOD

Současný rozvoj společnosti přináší kromě mnoha pozitivních trendů i větší produkci odpadů, mnohdy nepovoleně a bezohledně odkládaných. Zakládání černých skládek představuje významnou ekologickou zátěž v podobě kontaminace půdy a podzemních vod. Na základě tohoto problému a rostoucích nároků na třídění a využívání odpadu se obec Mikulovice rozhodla vytvořit **strategii eliminace černých skládek**. Dokument respektuje cíle Plánů odpadového hospodářství České republiky a Pardubického kraje.

Zajištění odvozu a bezpečného odstranění odpadů v souladu s nově platným Zákonem č. 541/2020 Sb., o odpadech, je povinností každé obce. **Strategie eliminace černých skládek** je proto nedílnou součástí strategických dokumentů, které stanoví systém předcházení vzniku černých skládek v obci Mikulovice. Hlavními cíli strategie jsou zmapování stávajícího stavu černých skládek, definování problémových míst s předpokladem vzniku černých skládek, návrh řešení problémových oblastí na strategické úrovni (vize, strategické cíle, priority, opatření) a návrh konkrétních aktivit a opatření.

Strategie představuje základní nástroj pro efektivní předcházení vzniku černých skládek a jejich eliminaci na území obce Mikulovice. Na zpracování strategie se podílel především starosta a zastupitelé obce ve spolupráci s dodavatelskou společností. Do tvorby dokumentu byli zapojeni také občané Mikulovic, a to prostřednictvím dotazníkového šetření. Všichni zúčastnění měli možnost vyjádřit svůj názor na problémová místa v obci a formulovat své představy o optimálním stavu.

2 ČERNÉ SKLÁDKY A ODPADY

V následující části budou vysvětleny základní termíny vztahující se k problematice černých skládek a odpadů. Dále je zde definována problematika nakládání s odpady a zejména prevence, jak vzniku odpadu předcházet. Všechny informace vycházejí z nově platného zákona, který nabyl účinnosti od počátku roku 2021.

Zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech,

který vešel v platnost 1. 1. 2021, přináší řadu změn a nových povinností pro původce odpadu. Jeho účelem je zajistit vysokou úroveň ochrany životního prostředí, zdraví lidí a trvale udržitelné využívání přírodních zdrojů. V souladu se zákonem by mělo být dosaženo cílů odpadového hospodářství a umožněno přejít k oběhovému hospodářství. Zákon definuje několik základních pojmů, s nimiž pracuje i samotná strategie.

Odpadové hospodářství je činnost zabývající se předcházením vzniku odpadu, nakládáním s odpadem, péčí o místo, kde je odpad trvale uložen a kontrolou těchto činností. Základní struktura činností je hierarchicky uspořádána, přičemž hlavní prioritu představuje samotná prevence vzniku odpadu.

Odpad je každá movitá věc, které se osoba zbavuje, má úmysl nebo povinnost se jí zbavit (např. z důvodu ohrožení životního prostředí či lidského zdraví).

Směsný komunální odpad je veškerý odpad vznikající při činnosti fyzických osob na území obce. Jedná se o složku komunálních odpadů, která zůstává po vytrídění opětovně využitelných a nebezpečných složek.

Tříděný odpad (separovaný odpad) vzniká oddělením odpadů dle druhu a povahy s cílem usnadnit jeho specifické zpracování. V praxi se jedná o odpad oddělený dle jednotlivých využitelných složek (papír, plasty, sklo, kovy, bioodpad, objemový odpad atd.), které se dále recyklují nebo jinak využívají.

Nebezpečný odpad představuje takový odpad, který obsahuje látky vyznačující se jednou či více nebezpečnými vlastnostmi (např. hořlavost, žíravost, dráždivost a toxicita). Při manipulaci s tímto odpadem hrozí případné nebezpečí, proto s ním nelze nakládat jako s běžným odpadem a je nutné ho ukládat do speciálních nádob či na vyhrazená místa.

Velkoobjemový odpad zahrnuje odpad, který vzhledem k jeho velikosti a objemnosti nelze odkládat do běžně dostupných nádob na odpad, ať už se jedná o nádoby na směsný či tříděný odpad. Můžeme zde zařadit např. starý nábytek, koberce, umyvadla, objemný elektroodpad či odpad ze staveb.

Biologicky rozložitelný odpad je jakýkoliv aerobně či anaerobně rozložitelný odpad. Jde především o odpad ze zahrad ve vlastnictví fyzických osob, odpad z údržby veřejné zeleně nebo biologicky rozložitelný odpad z kuchyní domácností a stravoven (tzv. gastroodpad). V závislosti na složení a vlastnostech se odpady kompostují, zpracovávají v bioplynových stanicích nebo se energeticky využívají ve spalovnách a jiných zařízeních pro výrobu tepla či energie.

Za **původce odpadu** lze považovat jakoukoliv osobu, při jejíž činnosti vzniká odpad, nebo osobu, která provádí předzpracování, směšování, případně jiné činnosti, jejímiž výsledky jsou změna povahy nebo složení odpadu. Za původce odpadu můžeme označit též obec, ale až v okamžiku, kdy osoba odloží odpad na místo k tomuto účelu určené.

Způsobů **nakládání s odpady** existuje velké množství, přičemž struktura odpadového hospodářství je hierarchicky uspořádána. Základem je samotné **předcházení vzniku odpadu**. Nelze-li však vzniku odpadu předejít, je prioritou jeho **příprava pro opětovné použití, recyklace** či jiné využití. V případě, že nelze provést ani jeden z těchto způsobů, je nutné jeho **odstranění**.

Recyklace je způsob využití odpadu, kdy je odpad znovu zpracován na výrobky, materiály nebo látky.

Opětovné použití (RE-USE) představuje využití již existujících výrobků k účelu, k němuž byly určeny. Nedochází ke změně podoby.

Spalování umožňuje využít odpad za účelem vytvoření energie. Odpad může spalován pouze na základě podmínek, které jsou v souladu s hierarchií odpadového hospodářství a zachováním normy vlivu na životní prostředí.

Kompostování představuje biologický rozklad materiálu. Umožňuje předcházet zbytečnému vzniku odpadu, nicméně musí být prováděno tak, aby nedošlo k ohrožení životního prostředí nebo zdraví lidí.

Skládkování je způsob trvalého odstranění odpadu na určené místo – skládku. V současné době je cílem neustále snižovat množství odpadu odstraňovaného tímto způsobem.

Černé skládky vznikají neoprávněným a nezabezpečeným odkládáním odpadů na místa, které k tomu nejsou určena a způsobují kontaminaci půdy a podzemních vod. Nelegální skládky jsou zakládány na okraích měst a obcí a na lesních pozemcích v okolí silnic. Na černých skládkách se nachází např. objemný odpad, koberce, stavební sutě, starý nábytek, pneumatiky či elektroodpad.

Littering představuje nedbalé odhazování odpadků na veřejném prostranství a ve volné přírodě bez použití k tomu určených nádob na odpadky.

Typickým **litteringovým odpadem** jsou například cigaretové nedopalky, žvýkačky, hygienické pomůcky, plastové či papírové obaly od sladkostí a rychlého občerstvení, pohozené sklo, kovy apod.

Volně pohozený objemný či domovní odpad je považován spíše za nelegální odstraňování odpadů, tedy za zakládání černých skládek, nikoliv za litteringové chování. **Litteringové chování** je globálním problémem a ovlivňuje ho nejen vnitřní motivace lidí, jejich environmentální hodnoty a zvyky, ale také zákazy, příkazy, nástroje regulace a pokuty (vnější motivace). Litteringové chování může být ovšem způsobeno pouhou situací,

kdy se v dané lokalitě nenachází žádná sběrná nádoba na odpad a není možnost odpad řádně odložit do příslušné infrastruktury. Pozitivní vliv mají na tuto problematiku komunikační a informační kampaně. Tento fenomén konzumního života společnosti ovšem není problémem pouze posledních let, ale byl předmětem řady výzkumů již v 70. letech 20. století.

V rámci litteringu dominoval v roce 2008 v obcích a městech, dle provedené studie EKO-KOMu, cigaretový odpad, v CHKO plastový a hygienický odpad (obaly od pochutin a sladkostí, mikrotenové sáčky, kelímky a nápojové obaly) a kolem silnic a dálnic se při terénním sběru nejčastěji objevovaly kovové a skleněné obaly od nápojů. Papírový odpad představovaly nejčastěji jízdenky, tiskoviny a papírové obaly od jídel. Nová studie by měla ověřit, zda se skladba litteringu v jednotlivých lokalitách od roku 2008 změnila, a na které skupiny odpadů je potřeba se aktuálně zaměřit. Hlavním důvodem, proč littering nedělat, je dlouhá doba rozkladu nedbale odhozeného odpadu.

Doba rozkladu odhozené pet lahve nebo nápojového kartonu je přibližně **100 let**, žvýkačky **50 let**, plechovky či cigaretového nedopalku **15 let**, tužkové baterie **200 až 500 let** a sklo se rozkládá **tisíce let**.

Otázka budoucího vývoje

Obce jsou nově povinny nastavit **obecní systém odpadového hospodářství**. Konkrétně je dle § 59 odst. 1 každá obec povinna přebrat veškerý komunální odpad vznikající na jejím území. Dále je obec povinna určit místa pro oddělené soustřeďování komunálního odpadu, a to alespoň nebezpečného odpadu, papíru, plastů, skla, kovů, biologického odpadu, jedlých olejů a tuků a od 1. 1. 2025 rovněž textilu (§ 59, odst. 2). Od roku 2025 by měly odděleně soustřeďované recyklovatelné složky komunálního odpadu tvořit 60 % celkového množství komunálních odpadů v obci (§ 59, odst. 3). Od roku 2030 by měly tyto recyklovatelné složky odpadu tvořit

alespoň 65 % a od roku 2035 alespoň 70 %. Nastavení obecního systému představuje vývojovou změnu v přístupu obcí k odpadovému hospodářství. Jedním z hlavních cílů nové legislativy je eliminovat množství komunálního odpadu putujícího na skládku a zefektivnit využití recyklovatelného odpadu. Od roku **2030** začne platit **zákaz skládkování využitelného odpadu** (energetický odpad, recyklovatelný odpad, biologický odpad), který je odrazem tzv. **hierarchie odpadového hospodářství**. S tím bude souviset i postupné navyšování poplatku za ukládání odpadu na skládku.

Jednou z možností, jak snížit poplatek za odkládání odpadků na skládku je např. **třídící sleva**, která stanovuje maximální množství komunálního odpadu uloženého na skládku pro každou obec za sníženou sazbu.

Proto by měly obce strategicky zvážit, jak přistoupí k nakládání s komunálním odpadem a jak nastaví optimální poplatkovou povinnost původců odpadu, aby zároveň splňovaly požadavky na hospodárnost vlastního systému odpadového hospodářství směřujícímu ke zdravému rozvoji.

2.1 Problematika černých skládek

Problematika tzv. **černých skládek** představuje neoprávněné a nezabezpečené nakládání s odpady, které způsobuje kontaminaci půdy a podzemních vod. Nelegální černé skládky vznikají většinou na okrajích území měst a obcí, především na lesních pozemcích v okolí pozemních komunikací, v blízkosti vodních ploch či frekventovaných turistických cest. Lesní pozemky poskytují anonymitu a většinou nejsou nijak zabezpečeny. Nedovolené odkládání odpadů v lesích je však závažným problémem ochrany přírody. Odpadů se nelegálně zbavují například lidé projíždějící obcí, turisté či chataři, pro které je jednodušší odpad odložit v blízkém lese,

než jej odvézt do místa svého bydliště či vyhrazeného kontejneru. Na zakládání černých skládek se však podílejí také obyvatelé obcí, pro které je pohodlnější odpad zavést do místního lesa než jej vyvářet do vzdálenějšího sběrného dvora.

Černé skládky mohou být tvořeny různými druhy odpadu, od směsného domovního odpadu, objemného odpadu, až po koberce, starý nábytek či stavební sutě. Na černých skládkách bývají odkládány rovněž například pneumatiky, elektroodpad, nádoby na olej, barvy a laky.

Černé skládky mají celou řadu **negativních vlivů na životní prostředí**:

Kontaminace vody

Zásadním problémem je **kontaminace povrchové a podzemní vody**. Největší podíl na množství skládkových průsakových vod má srážková voda, poté voda vytlačená z odpadů a voda z půdních procesů. Oproti černým skládkám jsou legální skládky zastřešeny a je zde využit drenážní systém, který bezpečně odvádí průsakové vody mimo skládku k následnému čištění. S tímto problémem souvisí také **kontaminace půdy**. Například lesní ekosystém plní řadu důležitých funkcí, které jsou nelegálními skládkami narušovány a dochází tak k ohrožování životního prostředí, fauny a flóry.

Kontaminace půdy

Zápach

Dalším negativním důsledkem černé skládky je **zápach**, který je způsoben tvorbou tzv. skládkového plynu vznikajícího při skládkování. Neřízené skládky nejsou nijak hutněny, tudíž dochází k aerobním procesům a **kontaminaci ovzduší**. Na skládkách bývá často uložen

Kontaminace ovzduší

Zahoření

hořlavý materiál (např. piliny, papír, větve), a proto mohou být skládkové plyny také rizikem vzniku **zahoření**. Pokud je na skládku odhozen materiál o vysoké teplotě (např. žhavý popel), pravděpodobně dojde k samovznícení a vzniklý požár se může rozšířit i do okolí a způsobit značné škody.

Z ekologického hlediska může skládka vytvářet **izolovaný biotop**, kdy se stává bohatým zdrojem potravy, tepla a úkrytů mnoha živočichů,

Izolovaný biotop

zejména ptáků a hlodavců. Z důvodu infekčního odpadu vzniká pro okolní zvěř velké zdravotní riziko a mohou se tak stát přenašeči různých onemocnění. Podobně jako ptáci, kteří jsou častými přenašeči patogenních zárodků, také potkani upřednostňují vlhká místa skládky a jsou spolu s ostatními přemnoženými hlodavci častými přenašeči nemocí.

Prašnost

Dalším nežádoucím faktorem nelegálních skládek je zvýšená **prašnost** a celkový **neestetický**

Neestetický vzhled

vzhled okolní krajiny a životního prostředí.

2.2 Likvidace černých skládek

Pokud není možné zjistit totožnost osoby, která odpad na daný pozemek nelegálně umístila, obec s rozšířenou působností vyzve k odklizení odpadu vlastníka pozemku. Vlastník pozemku ovšem nemá povinnost odpad odklidit a v případě, že jej do 30 dní neodklidí, ORP může:

1. Prikázat vlastníkovi pozemku, aby na vlastní náklady zabezpečil pozemek proti dalšímu návozu odpadu (např. závoru)

2. Zabezpečit odpad, který ohrožuje životní prostředí, před únikem škodlivin do okolního prostředí (na náklady ORP)

3. Nelegálně soustředěný odpad odklidit a předat jej do zařízení k likvidaci (na náklady ORP, dotace SFŽP)

Černé skládky likvidují převážně odpadové společnosti na náklady vlastníků pozemků nebo na náklady příslušných obcí s rozšířenou působností. Pokud vlastník pozemku neodklidí odpad sám, je povinen strpět přítomnost osob

zajišťujících jeho odklizení. Další možností odstranění černé skládky jsou různé dobrovolnické akce (např. Uklidíme Česko).

Náklady na odstranění černé skládky nesou buď **vlastníci pozemků**, na kterých je odpad umístěn, nebo **obce s rozšířenou působností**.

Proces likvidace černých skládek se skládá z několika aktivit a je poměrně časově náročný. Nejprve je potřeba zpracovat projekt a postup likvidace a až poté může začít samotné vysbírání odpadu na daném místě. Doporučovaná technika při sběru jsou například bagry, nakladače, kontejnery a nákladní auta. Dále se vysbíraný odpad přechodně uloží, poté se odveze a uloží na zřízenou skládku k likvidaci. Následně je dané místo po odstranění černé skládky potřeba zrekultivovat. Tato aktivita spočívá v úpravě terénu a dále buď v ponechání samovolné sukcese, nebo v zatravnění či ve výsadbě dřevin.

Přestože se situace s nakládáním odpadů v posledních letech díky ekologické osvětě výrazně zlepšila, černé skládky se v několika obcích a městech pořád vyskytují a představují závažný problém. Během období 2013-2019 se v České republice objevilo téměř **10 tisíc nelegálních skládek odpadu**. V případě dopadení zakladate černé skládky hrozí původci odpadu, dle Zákona č. 250/2016 Sb, o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, pokuta ve správním řízení až do výše 50 tisíc Kč. Pokud černou skládku řeší přímo Česká inspekce životního prostředí, pokuta může dosáhnout i milionové výše.

2.3 Nadřazené dokumenty

Plán odpadového hospodářství ČR 2015-2024

je národním strategickým rámcem pro rozvoj nakládání s odpady a řízení odpadového hospodářství ČR. POH ČR je určujícím dokumentem pro tvorbu plánů odpadového hospodářství jednotlivých krajů a je plně v souladu s evropskou odpadovou legislativou. Strategickými cíli jsou například minimalizace nepříznivých účinků vzniku odpadů a nakládání s nimi na lidské zdraví a životní prostředí, omezit odkládání odpadů mimo místa k tomu určená a zajistit s nimi správné nakládání, vč. nakládání s odpady, jejichž vlastník není znám.

Plán odpadového hospodářství Pardubického kraje 2016-2025

definuje například zásady pro nakládání s odpady a pro vytváření sítě zařízení k nakládání s odpady na území kraje a program předcházení vzniku jednotlivých druhů odpadů. Současně jsou zde vymezeny opatření k omezení odkládání odpadů mimo místa k tomu určená a zajištění nakládání s odpady, jejichž vlastník není znám nebo zanikl.

Národní program Životní prostředí

má za cíl dlouhodobě účinnou ochranu životního prostředí v ČR a nápravu negativních dopadů lidské činnosti na životní prostředí. Specifickými cíli jsou například předcházení vzniku odpadů či odstranění a rekultivace nelegálních skladů odpadů a sanace havarijních stavů, které představují akutní riziko pro životní prostředí.

Státní politika životního prostředí 2030 s výhledem do 2050

Představuje zastřešující strategický dokument, který vymezuje realizaci efektivní ochrany životního prostředí v České republice do roku 2030. Hlavním cílem je zajistit zdravé a kvalitní životní prostředí pro občany, přispět k efektivnímu využívání veškerých zdrojů (oběhové hospodářství) a minimalizovat negativní dopady lidské činnosti na životní prostředí.

Implementace Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj v ČR (2018)

je převodníkem mezinárodních závazků ČR, stanovuje odpovědnost za naplnění Cílů udržitelného rozvoje v ČR a klíčová opatření, která je pro realizaci cílů nutno provést. Příkladem klíčových opatření je do roku 2030 snížit nepříznivý dopad životního prostředí měst na jejich obyvatele (kvalita ovzduší a nakládání s komunálním odpadem) a výrazně snížit produkci odpadů s pomocí prevence, redukce, recyklace a opětovného používání.

Implementační plán Strategického rámce Česká republika 2030

představuje soubor opatření a doporučení, kterými má být vize Strategického rámce České republiky 2030 uvedena do praxe. Jedním ze specifických strategických cílů je pokles množství skládkovaného komunálního odpadu.

Strategie prevence a potírání trestné činnosti související s odpady 2021-2023

má za cíl zlepšit podmínky orgánů působících v oblasti prosazování práva životního prostředí při zajištění prevence a potírání trestné činnosti související s odpady. Specifickými cíli jsou zlepšení vzájemné spolupráce a zvýšení specializace orgánů působících v oblasti prosazování práva životního prostředí v oblasti odpadů, zlepšení právního prostředí ČR v oblasti odpadů a zvýšení povědomí veřejnosti o problematice odpadů.

3 ANALYTICKÁ ČÁST

Analytická část strategie má za cíl poskytnout základní přehled o černých skládkách v obci, označí místa s předpokladem pro vznik černých skládek a předloží analýzu současného stavu odpadového hospodářství. Na základě analýzy problémových míst a popisu současné situace v obci Mikulovice lze vyvodit závěry a stanovit budoucí kroky významné pro eliminaci černých skládek v zájmovém území. Z výsledků analytické části bude formulována návrhová a implementační část tohoto dokumentu.

3.1 Charakteristika obce

Základní charakteristika obce zahrnuje popis umístění obce v rámci České republiky, přírodních podmínek, základní vybavenosti obce a vývoje počtu obyvatelstva.

3.1.1 Poloha, přírodní podmínky a vybavenost obce

Obec náleží do správního obvodu obce s rozšířenou působností Pardubice v Pardubickém kraji a v současnosti má 1 270 obyvatel (k 31. 12. 2020). Mikulovice jsou součástí Svazku obcí Za Letištěm, jenž v okrese Pardubice sdružuje devět obcí, konkrétně obce Barchov, Čepí, Dřenice, Dubany, Mikulovice, Ostřešany, Srnojedy, Staré Jesenčany a Třebosice. Mikroregion Za Letištěm vznikl v roce 2001 a jeho sídlo se nachází v obci Ostřešany. Od roku 2005 je mikroregion jako celek součástí MAS Železnohorský region, která se zaměřuje na rozvoj regionálního cestovního ruchu a podporu tradic. V blízkém sousedství Mikulovic se nachází celkem tři obce a dvě městské části. Na severu sousedí Mikulovice s Dražkovice, které jsou částí města Pardubice, konkrétně městského obvodu Pardubice V. Přibližně 5 km

severně od Mikulovic leží samotné centrum krajského města Pardubice, ve kterém žije celkově 91 755 obyvatel. Východním směrem sousedí Mikulovice s obcí Ostřešany, kde žije 1 099 obyvatel. Jižně se již v okrese Chrudim nachází Medlešice, které jsou částí města Chrudim s 23 140 obyvateli. Obec Mikulovice je od centra města Chrudim vzdálena jihovýchodním směrem necelých 5 km. Na jihozápadě sousedí místní část Blato s obcí Dřenice, ve které žije 406 obyvatel a která se nachází rovněž v okrese Chrudim. Na severozápadě sousedí Mikulovice s obcí Staré Jesenčany (417 obyvatel), které leží stejně jako Mikulovice v okrese Pardubice.

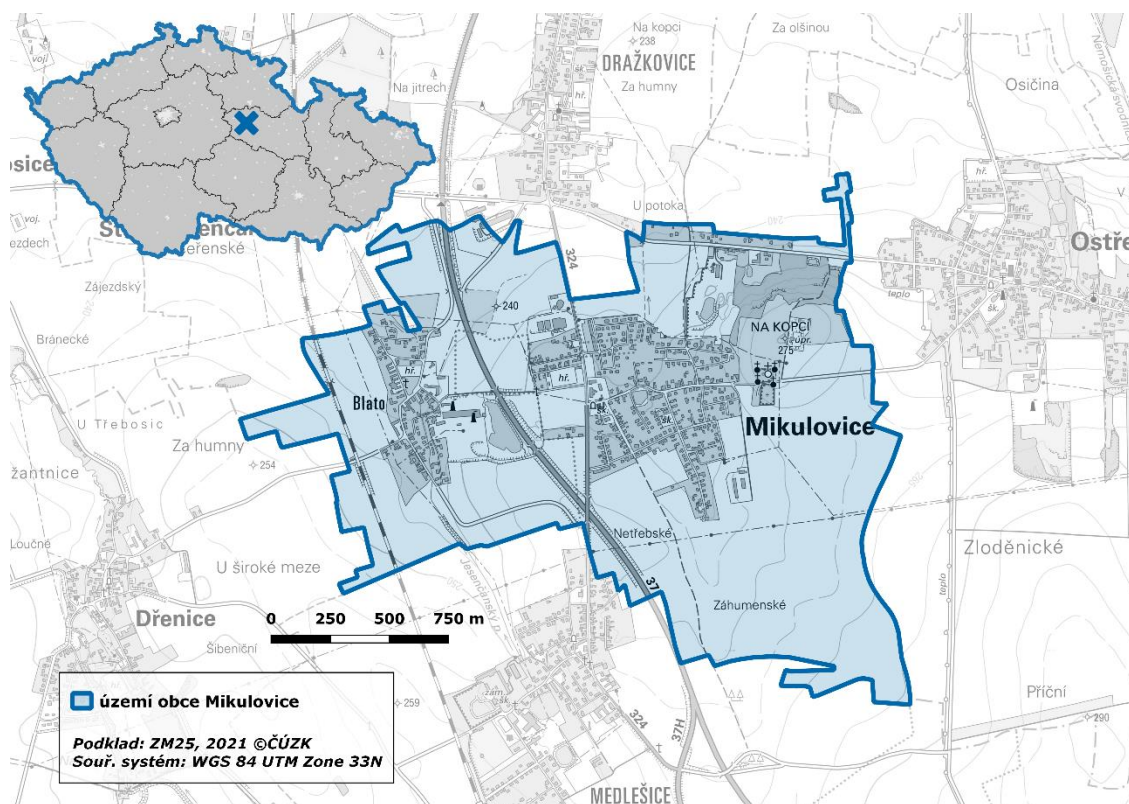
Území obce Mikulovice má dvě místní části – samotné Mikulovice a místní část Blato (viz obr. 1). Obec se rozkládá na dvou katastrálních územích, a sice na k. ú. Mikulovice u Pardubic (694371) a k. ú. Blato (694363). Mikulovice se nachází v rovinném terénu ve střední nadmořské výšce okolo 252 m n. m. Z geomorfologického hlediska náleží Mikulovice do Hercynského systému, provincie Česká vysočina, subprovincie Česká tabule, oblasti Východočeská tabule, celku Svitavská pahorkatina, podcelku Chrudimská tabule a okrsku Heřmanovoměstská tabule.

Podle klasifikace dle Quitta se území nachází ve spíše teplé oblasti T2. Léto je dlouhé, teplé a suché. Přechodné období velmi krátké s teplým až mírně teplým jarem a mírně teplým až teplým podzimem. Zima je krátká, mírně teplá, suchá až velmi suchá, s velmi krátkým trváním sněhové pokrývky. Teplotní charakteristiky jsou dány polohou obce ve spíše nízké nadmořské výšce. Průměrný roční úhrn srážek v této oblasti se pohybuje kolem 500-550 mm a průměrné roční teploty jsou okolo 10-11 °C.

Intravilánem části Blato protéká Jesenčanský potok (celková délka 8,4 km). Vodní tok pramení v nevelkém mokřadu při horním okraji rybníka v sousedních Medlešicích, dále protéká Blatem, míjí obec Staré Jesenčany a poté se přimyká železniční trati Chrudim – Pardubice. Jesenčanský potok dále teče po západním okraji pardubické místní části Svatá Trojice a severozápadně od ní se pak vlévá do slepého ramene Labe. Další toky územím obce neprotékají a ani se zde nenachází žádné záplavové území. Na

území Mikulovic se nenachází žádná přírodní rezervace či památka, žádná evropsky významná lokalita ani ptačí oblast.

Rozloha katastrálního území obce Mikulovice činí 344,34 ha. Z hlediska využití území převládá v řešené oblasti zemědělská půda (78,5 %), která se rozkládá na 270 ha. V rámci zemědělského půdního fondu dominuje na území Mikulovic orná půda, zabírající téměř 90 % veškeré zemědělské půdy. Necelých 10 % zemědělské půdy potom zabírají zahrady. Nezemědělská půda představuje více než pětinu území obce, přičemž lesní pozemky zabírají pouhých 2 % celkové rozlohy. Přestože se na území nenachází rozsáhlé lesní porosty, problém s nepovoleným odkládáním odpadů do lesů je zde častý. Vodní plochy se rozkládají na 0,3 % území a ostatní plochy tvoří 14,4 % rozlohy. Zástavba se rozkládá pouze na malé ploše, konkrétně na 4,7 % celkové rozlohy katastrálního území obce. Tento fakt ukazuje na venkovský charakter území s velkým množstvím přírodních ploch a nižším podílem ploch zastavěných.

Obr. 1: Poloha a katastrální území obce Mikulovice

Zdroj: ENVIPARTNER, s.r.o.

Podkladová mapa: Základní mapa 1:25 000 ČÚZK (2021)

Obec Mikulovice disponuje veškerou technickou infrastrukturou (viz tab. 1). Mikulovice jsou napojeny na plynovodní síť, veřejný vodovod, kanalizaci vč. úpravny vody, telefonní síť a internet. Obec je napojena na silnici I/37 a na silnici II/324 a díky autobusové dopravě je propojena s Pardubicemi a Chrudimí. Nejbližší vlaková stanice se nachází ve vedlejší obci Staré Jesenčany, případně v sousedních Medlešicích. Obcí prochází také cyklotrasa č. 4177, která vede z obce Čepí, přes Mikulovice, až do místní části Samořov obce Liboměřice. Cyklotrasa je dlouhá necelých 38 km a vede zejména po silnicích III. třídy a po zpevněném povrchu místních komunikací.

V obci se nachází mateřská škola a základní škola I. stupně, která patří mezi největší malotřídní školy v Pardubickém kraji. V místní části Blato se nachází hasičská zbrojnice SDH Blato. V obou částech obce je dostupný obchod se smíšeným zbožím, v Blatě i pekárna, hospoda Na hřišti a restaurace Blatenský dvůr a Na Netřebě. Obec také nabízí mnoho možností k volnočasovým aktivitám. Obyvatelům a návštěvníkům jsou k dispozici sportovní a dětská hřiště či sportovní areál s amfiteátre, který je středobodem veškerého kulturního dění v obci. Mezi tradiční události patří zejména školský ples konaný ve spolupráci se sousedními Ostřešanami, letní zábavy na hřišti, posvícení spojené se závodem Mí kolo více, Velikonoční veselí s prodejním jarmarkem, Mikulovické hry nebo letní kino. Na podzim se v obci koná Vítání občanů a v předvánočním čase také Adventní odpoledne ve škole. Hojně jsou zde podporovány zejména dětské akce jako například dětský den, karneval či pálení čarodějnic.

Mezi turistické zajímavosti v obci patří zejména Barokní kostel sv. Václava z 18. století se hřbitovem, který byl postaven na Mikulovickém kopci a je dominantou celého regionu. V obci se kromě zmíněného kostela nachází také zvonice z 18. století, pomník obětem 1. světové války v zahradě školy a pamětní deska odbojáře Adolfa Švadlenky. Mezi další zajímavosti můžeme zařadit také vzácné nálezy z doby neolitu a hroby z doby únětické kultury, které byly objeveny při archeologickém výzkumu.

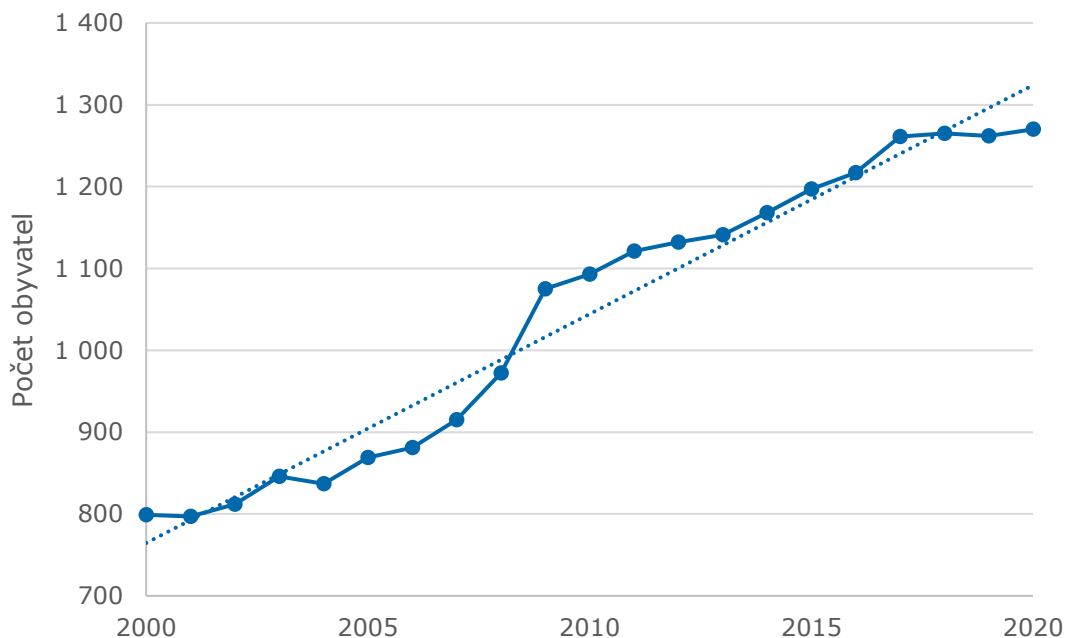
Tab. 1: Základní vybavenost obce Mikulovice

Infrastruktura	Přítomnost	Infrastruktura	Přítomnost
Vodovod	✓	Rozvojové plochy	✓
Kanalizace	✓	Ochranná pásma	✗
Plynovodní síť	✓	Mateřská škola	✓
Rozvod el. NN	✓	Základní škola	✓
Telefonní síť	✓	Hřiště	✓
Veřejné osvětlení	✓	Kulturní sál	✗
Internetová síť	✓	Knihovna	✓
Napojení na silnici I. třídy	✓	Zdravotnické zařízení	✗
Sběrný dvůr	✗	Obchod	✓
Autobusová zastávka	✓	Hospoda či restaurace	✓
Vlaková stanice	✗	Ubytovací zařízení	✓
Pošta	✗	SDH	✓

Zdroj: webové stránky obce, RIS, MMR ČR (2019)

3.1.2 Obyvatelstvo

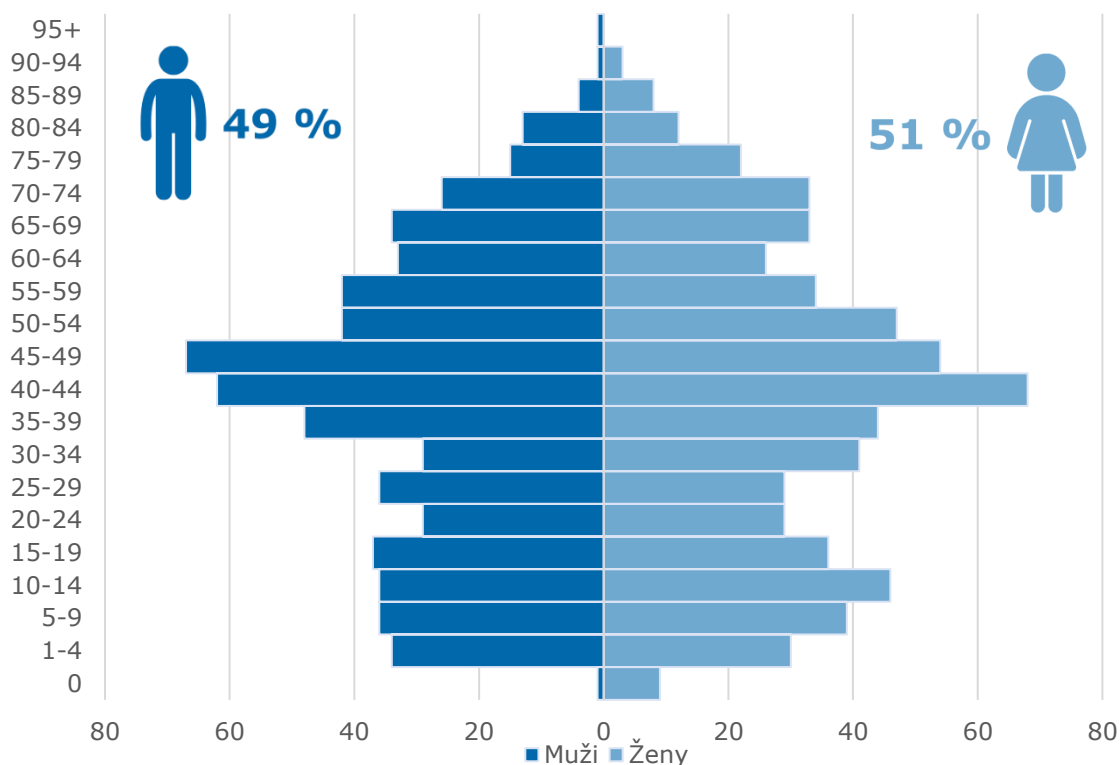
Dle posledních dostupných dat k 31. 12. 2020 žilo v Mikulovicích na rozloze 3,44 km² celkem 1 270 obyvatel, z toho 627 mužů a 643 žen. Průměrný věk obyvatel obce v tomtéž roce byl 40,2 let, což je nižší hodnota v porovnání s okresem Pardubice (42,6 let), Pardubickým krajem (42,7 let) a celou Českou republikou (42,6 let).

Obr. 2: Vývoj počtu obyvatel v obci Mikulovice od roku 2000 do roku 2020

Zdroj: ČSÚ (2021): Historický lexikon obcí, Databáze demografických údajů za obce ČR

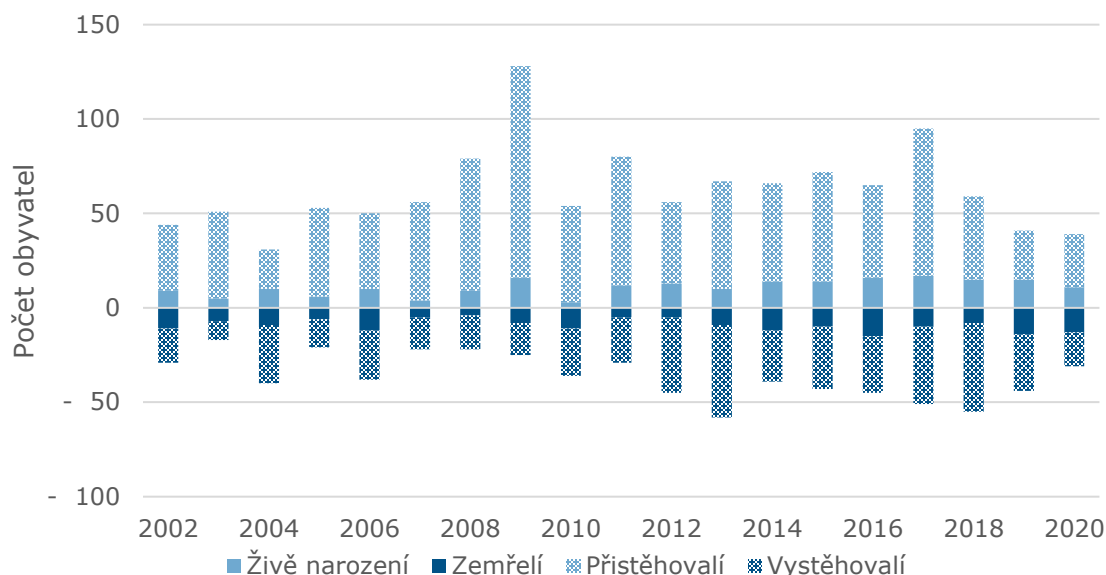
Z obrázku č. 2 je zřejmé, že v průběhu posledních 20 let došlo v Mikulovicích k rapidnímu nárůstu počtu obyvatel. Od roku 2000 přibýlo v obci více než 471 trvale bydlících osob a mírně rostoucí tendence počtu obyvatel lze očekávat i v budoucnu. S touto skutečností všeobecně souvisí proces suburbanizace a mění se preference obyvatel. Mikulovice leží v blízkosti velkých měst, a tak se staly pro občany dojíždějící za prací do Pardubic a Chrudimi lákavou lokalitou. Obec navíc nabízí příjemný kompromis mezi rekreačním, resp. venkovským, a městským způsobem života. S rostoucím počtem obyvatel ovšem souvisí také rostoucí množství vyprodukovaného odpadu a potřeba správného nakládání s ním v souladu s šetrností k životnímu prostředí.

Obr. 3: Věková pyramida obyvatel v obci Mikulovice k 31. 12. 2020

Zdroj: ČSÚ (2021): Veřejná databáze

Dle velikosti podílů jednotlivých věkových skupin se jedná o věkovou pyramidu na pomezí stacionárního a regresivního typu. Postproduktivní složku obyvatel mírně převyšují občané v předproduktivním věku. V současnosti dosahuje index stáří v Mikulovicích hodnoty 88, což je ve srovnání s celorepublikovým průměrem 126 a krajským průměrem 129 výrazně nižší hodnota. Hodnoty indexu nad 100 značí převahu starší populace ve věku nad 65 let, a proto je stav věkové struktury obyvatelstva v Mikulovicích velmi příznivý. Tento pozitivní trend pravděpodobně souvisí s atraktivitou území pro rodiny s dětmi. V Mikulovicích nejvíce převládají pětileté věkové skupiny ve středním a starším věku od 40 do 49 let, z nichž v každé je přes 120 obyvatel. Přestože je index stáří v obci nízký, do budoucna lze předpokládat, že postupné stárnutí těchto věkových skupin způsobí silnější demografické stárnutí místní populace. Z hlediska věkové struktury obyvatelstva v obci je nezbytné věnovat pozornost ekologické osvětě a informovat jak mladší, tak starší generace o aktuálních cílech odpadového hospodářství.

Obr. 4: Pohyb obyvatelstva v obci Mikulovice mezi lety 2002 až 2020

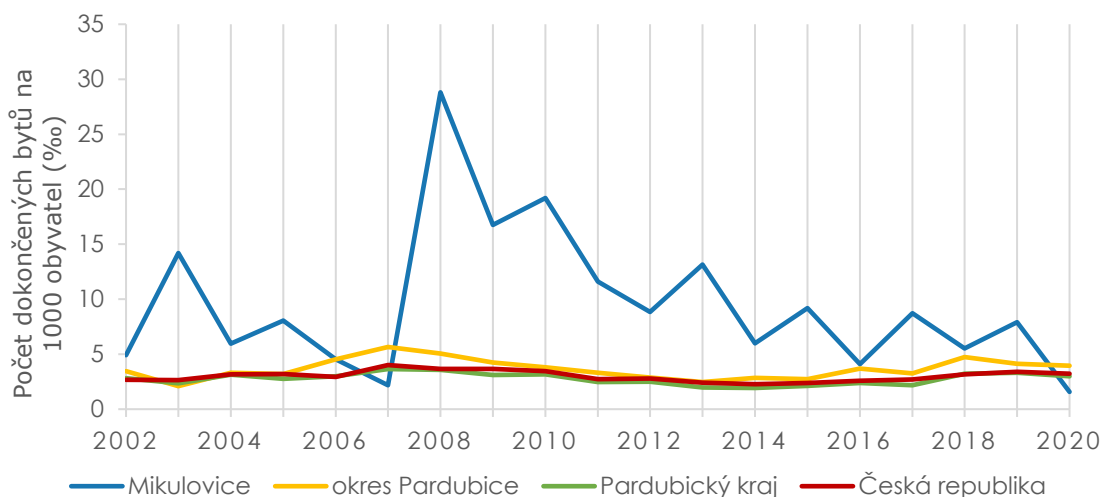
Zdroj: ČSÚ (2021): Databáze demografických údajů za obce ČR

Na obr. 4 lze pozorovat pohyb obyvatel v obci Mikulovice mezi lety 2002-2020. Přirozená změna obyvatelstva v tomto případě nehraje příliš velkou roli a podstatnější dopad na růst či úbytek obyvatelstva obce mají migrační trendy populace, které jsou z dlouhodobějšího hlediska poměrně vyrovnané. V rámci celého sledovaného období proběhla nejvýznamnější suburbanizace v letech 2008-2009, během níž se do obce přistěhovalo 182 obyvatel. Naopak největší počet vystěhovalých osob zaznamenala obec v roce 2013.

Obec Mikulovice má zpracovaný územní plán z roku 2012, s poslední změnou v roce 2020. Územní plán respektuje historickou urbanistickou strukturu obce a rozsáhlejší plochy pro rozvoj výstavby jsou situovány v okrajových částech obce. V současnosti je uvažováno s přibližně 11 novými plochami pro bydlení v rodinných domech. Největší bytová výstavba zde proběhla v letech 2008-2011, během nichž se do obce přistěhovalo přes 300 obyvatel. Tento rozmach bytové výstavby pravděpodobně obnášel také větší množství objemného odpadu a stavebních sutí, které mohly být nelegálně odkládány na černé skládky.

Z obr. 5 je patrné, že v posledních letech má počet dokončených bytů v Mikulovicích klesající tendenci. V roce 2020 poklesla výstavba rodinných

domů (v přepočtu na 1 000 obyv.) až na úroveň vyšších územních celků, i když do té doby byla výstavba v obci mnohem intenzivnější než u vyšších administrativních jednotek. Na základě současného územního plánu se dá v obci do budoucna předpokládat pouze mírný nárůst bytové výstavby.

Obr. 5: Počet dokončených bytů na 1 000 obyvatel v letech 2002-2020

Zdroj: ČSÚ (2021): Veřejná databáze

3.2 Současný stav odpadového hospodářství v obci

Kapitola obsahuje základních charakteristiku nakládání s odpady v Mikulovicích, seznam sběrných míst a přehled o produkci jednotlivých druhů odpadů v obci v roce 2020. Další část kapitoly je věnována stávajícím černým skládkám na území obce a problémovým oblastem s předpokladem vzniku černých skládek.

3.2.1 Základní charakteristiky odpadového hospodářství

V obci Mikulovice je zaveden systém odděleného sběru odpadu. V obci se nachází celkem devět sběrných míst s nádobami na třídění plastu, papíru, čírého a barevného skla a textilu.

V obci se nachází celkem 12 sběrných nádob na plasty a papír, 6 nádob na barevné sklo, 1 nádoba na číré sklo a 1 sběrná nádoba na textil. Svoz

komunálního odpadu zajišťuje v obci firma Služby města Pardubice a.s., svoz tříděného odpadu firma Marius Pedersen a.s., svoz textilu zajišťuje firma Textil Eco a.s. a svoz elektrozařízení firma Rema systém a.s. Harmonogram svozu dostávají občané vždy na začátku roku. Technické služby v obci zajišťují celkem 3 zaměstnanci na úklid a údržbu.

Obec Mikulovice vydává na žádost občanů libovolný počet pytlů na třídění papíru, plastů a nápojových kartonů. Tyto pytle občané odkládají před své domy k popelnicím. Svoz pytlů na plasty probíhá každé sudé pondělí (celkem 26 svozů/rok) a svoz pytlů na papír v sudé pondělí jednou za 28 dní (13 svozů/rok).¹

Svoz tuhého komunálního odpadu probíhá v období duben-září každé pondělí a v období říjen-březen každé liché pondělí, s výjimkou posledního sudého týdne v prosinci, kdy je TKO také svážen (celkem 40 svozů/rok). Roční poplatek za svoz TKO činí 600 Kč za osobu. Pro právnickou a fyzickou osobu podnikající na území obce činí poplatek za svoz 1 250 Kč/nádoba (OZV obce Mikulovice č. 3/2020).

Svoz bioodpadu probíhá v obci v obdobích duben-červenec a říjen-listopad každý čtvrtek a v období srpen-září každý lichý čtvrtek (31 svozů/rok). V zimním období prosinec-březen se v obci bioodpad nevyváží. Nádoby na bioodpad jsou zdarma distribuovány do přibližně 300 domácností, přičemž roční poplatek za vývoz činí 600 Kč.

V Mikulovicích se sběrný dvůr nenachází, ale obec má uzavřenou smlouvu s 3 km vzdáleným sběrným dvorem v Dražkovicích (provozovatel SmP – Odpady, a.s.), kde mohou občané Mikulovic odevzdat objemný i nebezpečný odpad. Otevírací doba sběrného dvora v Dražkovicích je každý všední den od 6:30 do 15:00 hod., přičemž ve středu je otevírací doba sběrného dvora prodloužena až do 17:00 hod.

V místní základní škole se koná dvakrát ročně sběr papíru. Dle potřeb občanů jsou na jaře a na podzim přistaveny velké kontejnery na objemný odpad v lokalitě u školy a v místní části Blato (např. větve ze zahrad).

¹ Stav v roce 2021

3.2.2 Produkce odpadu v obci Mikulovice

V roce 2019 vyprodukovali občané obce Mikulovice výrazně méně odpadů v porovnání s průměrnou produkcí odpadů obyvatel SO ORP Pardubice, Pardubického kraje i celé ČR (viz tab. 2). Celková produkce komunálního odpadu a směsného komunálního odpadu byla rovněž výrazně nižší.

Tab. 2: Celková produkce odpadu v obci Mikulovice a nadřazených územích jednotkách v roce 2019

Územní jednotka	Celková produkce všech odpadů [kg/ob]	Celková produkce komunálních odpadů [kg/ob]	Celková produkce směsných komunálních odpadů [kg/ob]
Česká republika	3 493,8	549,8	260,6
Pardubický kraj	3 234,2	583,5	244,0
SO ORP Pardubice	3 738,8	561,3	241,3
Obec Mikulovice	279,7	220,5	141,0

Zdroj: Hlášení o odpadech v obci Mikulovice (2019/2020), Veřejné informace o produkci a nakládání s odpady (MŽP, 2020)

V roce 2019 v obci poměrně významně převažovala produkce směsného komunálního odpadu (63,9 %) nad ostatními složkami (např. tříděný odpad) komunálního odpadu (36,1 %). Skládkování využitelných složek SKO bude v budoucnu silně omezováno, a to zvláště prostřednictvím výrazného zvyšování poplatku za ukládání odpadu na skládku – viz kapitola 2. Z tohoto důvodu bude nezbytné optimalizovat celý systém odpadového hospodářství obce a motivovat obyvatele, aby se snažili odpad co nejvíce třídit. Navíc bude třeba respektovat „Plán odpadového hospodářství Pardubického kraje 2016–2025“², který si stanovil za cíl úplný zákaz skládkování směsného komunálního odpadu do roku 2024.

V následující tabulce 3 je uvedeno shrnutí nejaktuálnější produkce jednotlivých druhů odpadu v obci Mikulovice, a to včetně porovnání s produkcí jednotlivých odpadů na jednoho obyvatele České republiky.

² Plán odpadového hospodářství Pardubického kraje 2016-2025

Tab. 3: Produkce jednotlivých druhů odpadu v obci Mikulovice v roce 2019/2020

Druh [t/rok]	2020	Průměr 2017-2020	Obec [kg/ob]	ČR [kg/ob]
Papír	37,3	28,3	22,3	22,0
Sklo	5,5	9,5	7,1	14,0
Plast	34,8	33,9	27,9	15,1
Oděvy	5,5	2,8	2,2	-
SKO	225,4	165,5	177,5	-
Objemný odpad	21,4	15,8	16,8	-
Nebezpečný odpad	0,2	0,1	0,1	164,4
Stavební odpad	0,0	0,0	0,0	1 948,4
Bioodpad	91,7	78,7	63,6	76,9
Pneumatiky	0,6	0,4	0,3	10,0

Zdroj: Hlášení o odpadech v obci Mikulovice (2019/2020)

Zde je ovšem nezbytné upozornit na skutečnost, že sběrný dvůr v Dražkovicích není svou otevírací dobou do 15:00 hod. přístupný pro občany s běžnou pracovní dobou, a proto občané mnohdy řeší likvidaci odpadu jinými způsoby. Na základě této skutečnosti mohou být údaje o produkci jednotlivých druhů odpadu zkresleny.

3.3 Stávající černé skládky na území obce

Na území obce Mikulovice se v současné době nacházejí tři problematická místa, na kterých se vyskytují černé skládky. První místo se nachází u odbočky do lesa z ulice V Zahradách v blízkosti silnice III/34030 (lokalita u Fryčáku). Na další černé skládce v Mikulovicích, vyskytující se v prostoru u úpravny vody v blízkosti lesa, je umístěn převážně bioodpad (např. větve ze zahrad). Třetí černá skládka se nachází přímo v místním lese.

Obr. 6: Fotodokumentace černé skládky u lesa na území obce Mikulovice

Zdroj: Envipartner, s.r.o.

Obr. 7: Fotodokumentace černé skládky bioodpadu u místního lesa

Zdroj: Envipartner, s.r.o.

Obr. 8: Fotodokumentace černé skládky v místním lese

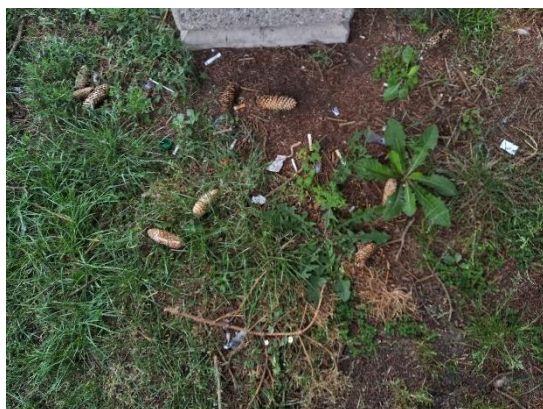
Zdroj: Envipartner, s.r.o.

Další problematické lokality, ohrožené nelegálním odhazováním odpadu, se nacházejí zejména podél pozemních komunikací III. třídy (34031 a 34030 – viz obr. 12) a v místě parkovacích stání u místního hřbitova. Na základě této skutečnosti je na území obce relevantní řešit již zmiňovanou problematiku **litteringu**.

Littering představuje nedbalé odhazování odpadků na veřejném prostranství a ve volné přírodě bez použití k tomu určených nádob na odpadky.

Typickým **litteringovým odpadem** jsou například cigaretové nedopalky, žvýkačky, plastové či papírové obaly od sladkostí a rychlého občerstvení, hygienické pomůcky, pohozené sklo, kovy apod.

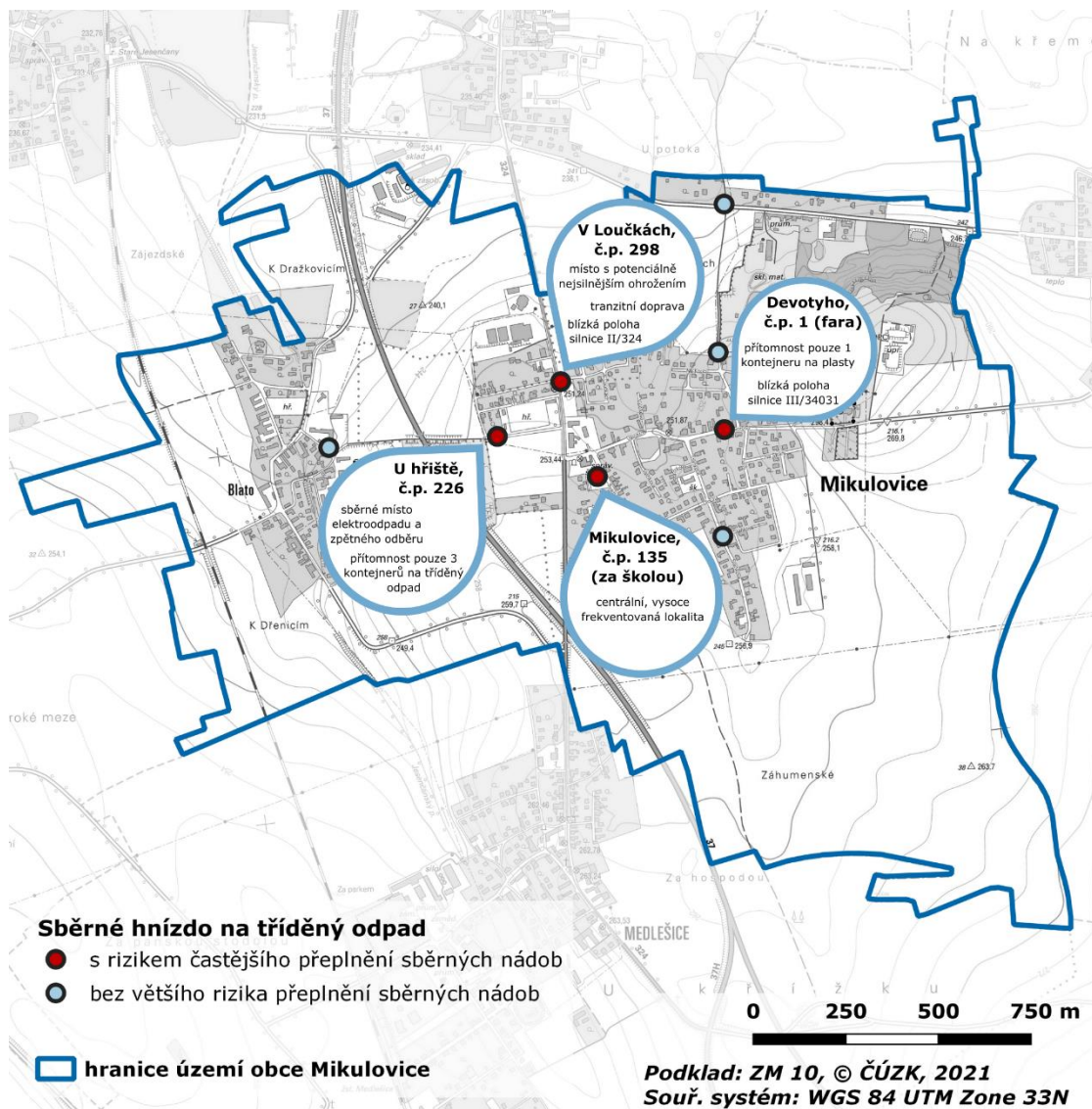

Obr. 9: Fotodokumentace litteringu na území obce Mikulovice

Zdroj: Envipartner, s.r.o.

3.4 Problémové oblasti s potenciálem vzniku černých skládek

Obec zaznamenala značný problém s odhazováním odpadků z projíždějících vozidel u silnice a v místech sběrných hnízd. V některých částech obce navíc často dochází k přeplňování sběrných nádob. Problémová místa, přetěžovaná litteringovým odpadem, se nacházejí zejména v oblasti sběrných hnízd U Hřiště, V Loučkách, Za škoulou (č.p. 135) a v ul. Devotyho. Tato sběrná místa se nacházejí u silnic II/324 a III/34031. Sběrné hnízdo U Hřiště se nachází u č.p. 226 a jsou zde umístěny 3 kontejnery – na plast, papír a barevné sklo. Sběrné hnízdo v lokalitě V Loučkách u č.p. 298 je druhým největším hnízdem v obci, přičemž se zde nachází 3 sběrné nádoby na plast, 4 nádoby na papír a 1 nádoba na barevné sklo. Jedná se o místo s potenciálně nejsilnějším ohrožením nelegálního odhazování odpadů, které způsobují lidé projíždějící obcí po silnici II/324. V největším sběrném hnízdě v Mikulovicích, které bývá také nejvíce přetěžováno, se nachází 4 sběrné nádoby na plast, 3 nádoby na papír, 1 na bílé sklo, 2 na barevné sklo, 2 kontejnery na kovové obaly a 1 na textil. V lokalitě u místní fary (ul. Devotyho, č.p. 1), v blízkosti silnice III/34031, je umístěno malé sběrné hnízdo s kontejnerem na plasty.

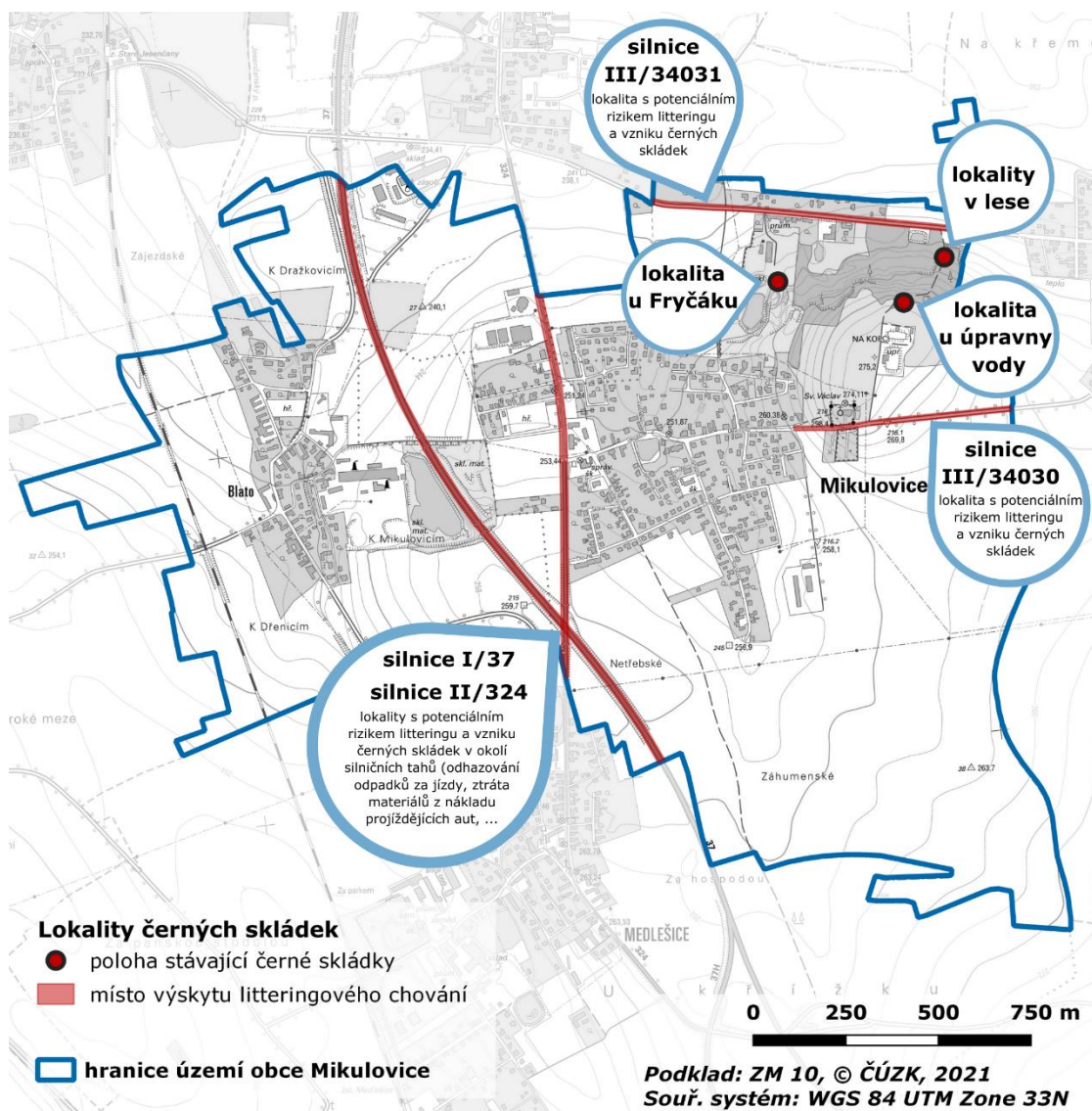

Obr. 10: Sběrná hnízda s rizikem častějšího přeplnění sběrných nádob na území Mikulovic
Zdroj: Envipartner, s.r.o.

Obr. 11: Fotodokumentace problémových sběrných míst a odpadkových košů
Zdroj: Envipartner, s.r.o.

Obec Mikulovice, ležící mezi krajským městem Pardubice a Chrudimí, je z hlediska dopravy velice frekventovanou obcí. Územím obce prochází silnice I/37 a intravilánem obce vede silnice II/324. Intenzita dopravy na silnici I/37 se dle sčítání dopravy z roku 2016 pohybuje na území obce okolo 14 tisíc vozidel/24 hod. a na silnici II/324 projede za den okolo 4 tisíc vozidel. Celkový počet za den projíždějících aut obcí značí poměrně vysokou intenzitu dopravy, a proto je zde i vyšší riziko odhazování odpadků z projíždějících vozidel. Litteringovým chováním řidičů je ohrožena zejména lokalita podél silnice III/34030 a částečně také místa v blízkosti silnice III/34031.

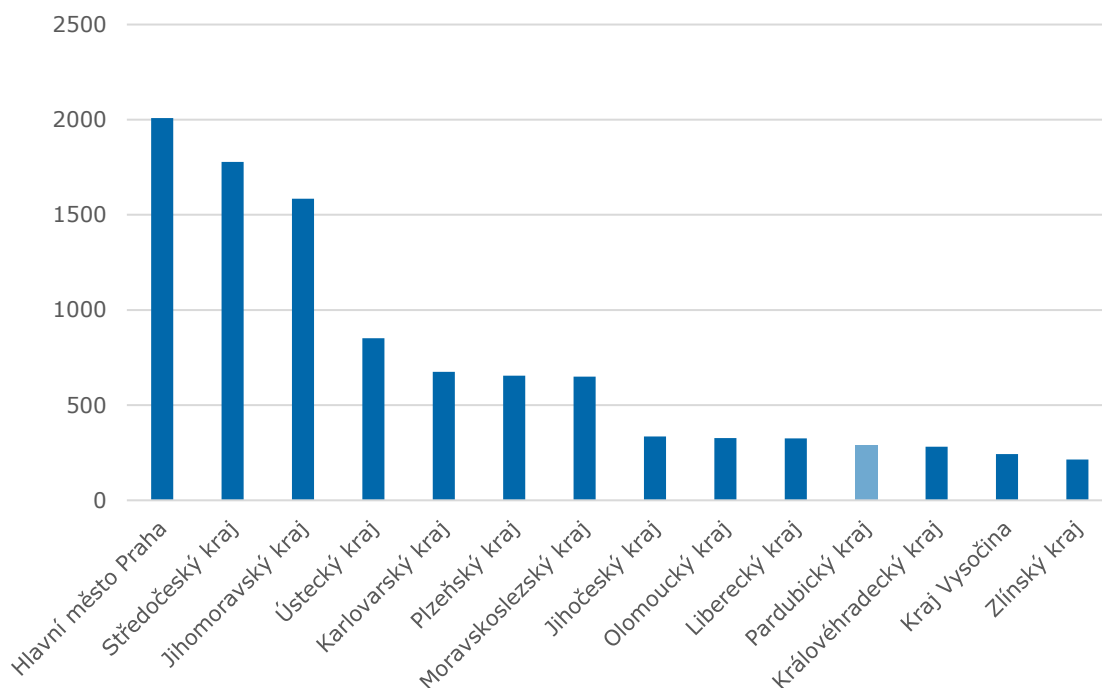

Obr. 12: Lokality s potenciálem rizikem litteringu a vzniku černých skládek na území Mikulovic

Zdroj: Envipartner, s.r.o.

Dle mobilní a webové aplikace ZmapujTo.cz je Pardubický kraj v celorepublikovém srovnání 4. krajem s nejméně nahlášenými nelegálními odpady a nepořádkem na svém území (viz obr. 13). V grafu jsou zahrnuty všechny problémové oblasti, konkrétně drobný nepořádek, černé skládky, dlouhodobě přeplněné nebo rozbité odpadkové koše či kontejnery a odstavené nepojízdné autovraky. Z grafu je patrné, že nejproblematictější jsou kraje, kde se nachází největší a nejlidnatější města České republiky, tedy Praha a Brno. Zatímco v Pardubickém kraji bylo nahlášeno pouhých

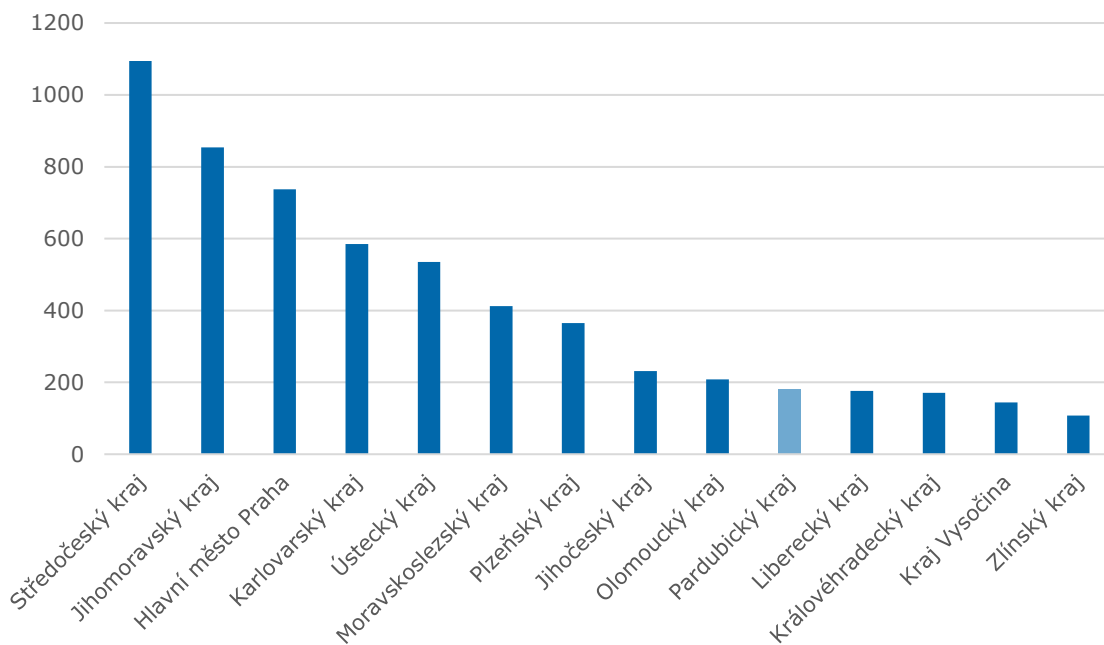
292 případů nepovoleně odkládaných odpadů a nepořádku, v Praze to bylo 2008 případů, ve Středočeském kraji 1778 a v Jihomoravském kraji 1585 případů. Naopak nejméně nahlášených případů nelegálních odpadů a nepořádku bylo zaznamenání ve Zlínském kraji (214) a na Vysočině (243).

Obr. 13: Počet nahlášení odpadů a nepořádku v jednotlivých krajích k 30. 6. 2021

Zdroj: ZmapujTo.cz

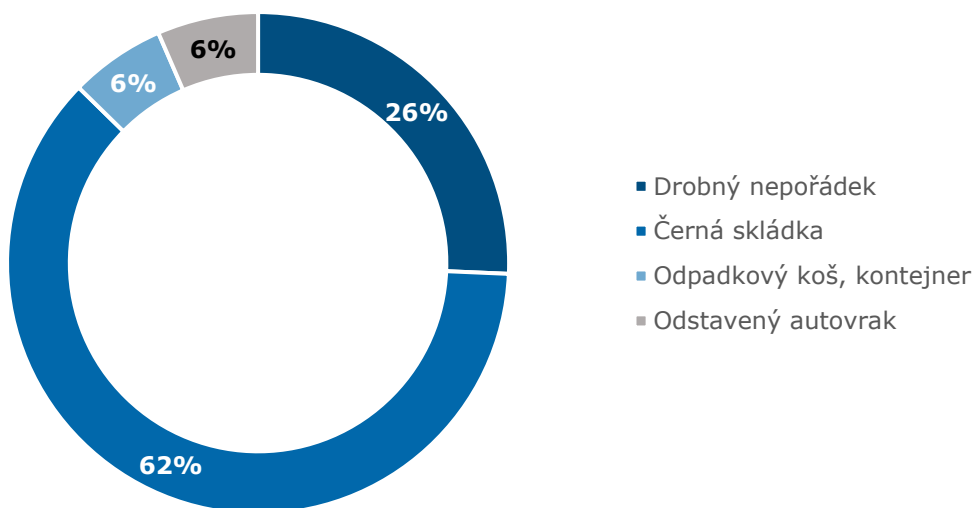
Z hlediska výskytu černých skládek v jednotlivých krajích je Pardubický kraj až na 5. nejlepší pozici. Tato skutečnost značí, že problematika černých skládek představuje pro Pardubický kraj závažnější téma než celkové množství všech nahlášených případů nepovoleně odkládaných odpadů a nepořádku. Doposud bylo v Pardubickém kraji nahlášeno celkem 180 neodstraněných černých skládek. Nejvíce nahlášených černých skládek bylo v kraji Středočeském (1094 případů) a Jihomoravském (854 případů), naopak nejméně ve Zlínském kraji (108 případů).

Obr. 14: Počet nahlášení výskytu černých skládek v jednotlivých krajích k 30. 6. 2021

Zdroj: ZmapujTo.cz

Struktura všech 292 nahlášených nepovoleně odkládaných odpadů a nepořádku v Pardubickém kraji je znázorněna na obr. 15. Největší podíl na odpadech a nepořádku (62 %) mají právě **černé skládky** (180 nahlášených případů). Drobný nepořádek a volně odhozený odpad byl nahlášen v 75 případech (26 %).

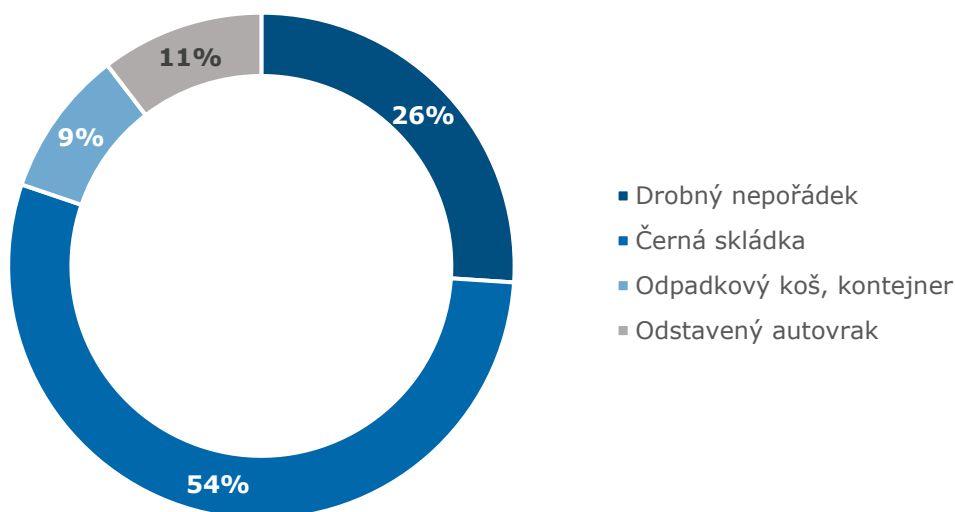

Obr. 15: Počet nahlášení jednotlivých druhů odpadů a nepořádku v Pardubickém kraji k 30. 6. 2021

Zdroj: ZmapujTo.cz

Podobný trend jako v celém Pardubickém kraji je také v SO ORP Pardubice, kde bylo nahlášeno celkem 96 případů nelegálních odpadů a nepořádku. V procentuálním zastoupení představuje toto číslo téměř 33 % všech nahlášených případů v Pardubickém kraji, přičemž v kraji se nachází 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Tato skutečnost může být dána tím, že v SO ORP Pardubice žije ze všech správních obvodů nejvíce obyvatel (132 103 obyvatel) a samotné krajské město Pardubice je velmi frekventované a turisticky navštěvované.

V rozložení nahlášených případů je ve SO ORP Pardubice oproti celému kraji mírná odchylka v podílu černých skládek – ve SO ORP je podíl černých skládek o 8 % nižší (celkem 52 případů). Oproti Pardubickému kraji je ve správním obvodu vyšší procentuální zastoupení nahlášených dlouhodobě přeplněných nebo rozbitých odpadkových košů a kontejnerů (o 9 %) a více odstavených autovraků (o 11 %) (viz obr. 16).

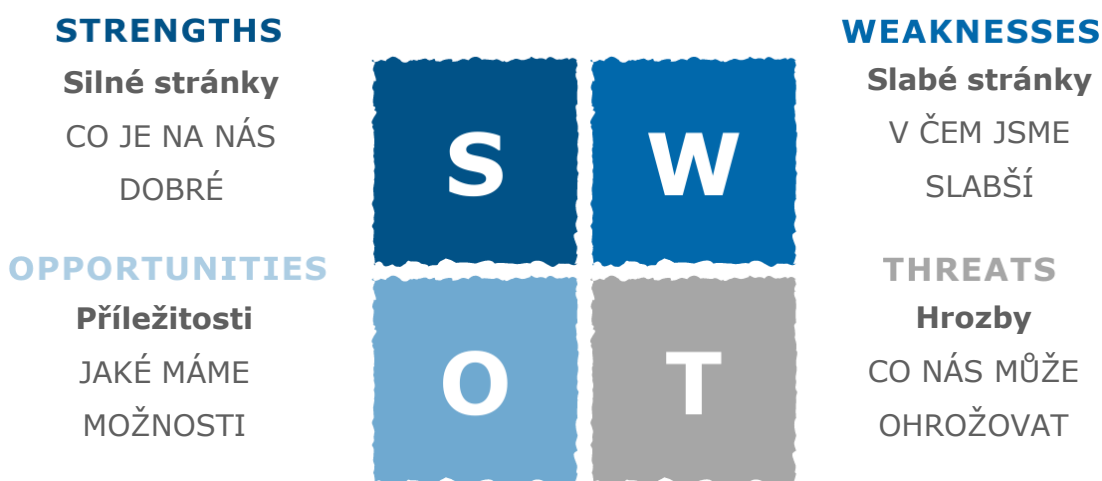
Obr. 16: Počet nahlášení jednotlivých druhů odpadů a nepořádku v SO ORP Pardubice k 30. 6. 2021

Zdroj: ZmapujTo.cz

Konkrétně na území obce Mikulovice byl nahlášený nepořádek právě v problémovém místě u místního lesa (viz obr. 12). Nepořádek byl nahlášen již v roce 2015 a doposud nedošlo k jeho odklizení. V současné době se dá problémové místo označit jako nelegální černá skládka, která narušuje lesní ekosystém a ohrožuje životní prostředí.

3.5 SWOT analýza

SWOT analýza je standardní analytickou metodou, jejíž podstatou je odhalení a současně vzájemné porovnávání vnitřních silných a slabých stránek a vnějších podmínek působících na obec Mikulovice. Jedná se o analýzu hlavních tendencí současného a budoucího vývoje obce.

Smysl SWOT analýzy spočívá v akcentování silných stránek a odstraňování (nebo alespoň omezování) stránek slabých, čímž se zvyšuje pravděpodobnost budoucí realizace příhodných možností, a naopak se omezuje dopad pojmenovaných hrozeb.

Výsledky SWOT analýzy slouží jako základ pro další analyzování obce Mikulovice, vymezení problémových oblastí a zaměření Strategie eliminace černých skládek v obci Mikulovice.

Ve SWOT analýze byly zobrazeny silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby týkající se problematiky černých skládek a odpadového hospodářství v Mikulovicích. Nejsilnějšími stránkami jsou poměrně rozsáhlé možnosti třídění odpadu, kdy občané mohou na území obce třídit papír, plast, sklo, textil, kovové obaly, elektroodpady, baterie, oleje a bioodpad. V obci funguje také možnost svozu pytlů na tříděný odpad (papír a plast) a hnědých nádob na bioodpad, a to z každé domácnosti. Pozitivní stránkou je rovněž optimální vzdálenost domů od sběrných míst – většina domů (77 %) se nachází ve vzdálenosti do 200 m, což jsou tři minuty chůze. Na dobré úrovni je taktéž informovanost místních obyvatel o aktualitách v rámci odpadového hospodářství.

V Mikulovicích byly vypořizovány nedostatky z hlediska nepovoleného odkládání odpadu na místa, která k tomu nejsou určena a jejich řešení by mělo být prioritou obce. Hlavním nedostatkem Mikulovic je z hlediska infrastruktury odpadového hospodářství především chybějící sběrný dvůr na území obce. Tuto slabou stránku alespoň zčásti kompenzuje možnost využití služeb sběrného dvora v Dražkovicích (vzdálený 3 km), s nímž má obec uzavřenou smlouvu, případně přistavování mobilních zařízení (např. velkoobjemových kontejnerů) na některé druhy odpadů. Dalším nedostatkem je absence odpadkových košů v některých lokalitách, která má za následek litteringové chování občanů. Další odpadová infrastruktura, která v obci schází, je velkoobjemový kontejner na bioodpad. Významný problém, se kterým se obec musí vypořádat, je neukázněnost obyvatel a cizích lidí, kteří obcí pouze projíždějí a odkládají odpady na místa, která k tomu nejsou určena. Dochází tak ke znečišťování prostorů vedle sběrných nádob a k zakládání drobných černých skládek na území obce.

Příležitostmi v rámci eliminace černých skládek a litteringového chování je především osvěta a informovanost obyvatel všech věkových kategorií o této problematice. Obec by se měla také snažit najít vhodné nástroje, jak občany efektivně motivovat k zodpovědnému a proaktivnímu chování v rámci správného třídění odpadu.

Zároveň by současné situaci pomohlo rozšíření sběrných míst do problematických částí obce, aby občané neměli potřebu odpad odkládat na místa, která k tomu nejsou určena.

Vzhledem k neukázněnému chování některých občanů a cizích lidí, kteří obcí pouze projíždějí, hrozí obci vznik černých skládek. V případě, že v povědomí místních obyvatel nebude dostatečné množství informací o problematice černých skládek (např. prostřednictvím obecního zpravodaje), může docházet k rozvoji negativních jevů, například k neustálému nárůstu objemu SKO (bližší informace ve *Strategii udržitelného rozvoje odpadového hospodářství*). Další hrozby se týkají eventuálního zvýšení nákladů na odstranění odpadů nebo nedostatku financí na další investice do odpadového hospodářství.

4 NÁVRHOVÁ ČÁST

Návrhová část vychází z poznatků analytické části a SWOT analýzy. Reflektuje témata, která jsou pro eliminaci černých skládek v obci Mikulovice stěžejní. Návrhová část představí strategickou vizi řešení eliminace vzniku černých skládek formou doporučení a jednotlivých opatření.

4.1 Vize eliminace černých skládek

Dlouhodobá vize určuje představu o budoucnosti odpadového hospodářství a předcházení vzniku černých skládek na území obce. Strategická vize vychází z poznatků analytické části. Realizace uvedených opatření napomůže k naplnění vize a zajistí tak postupnou eliminaci černých skládek na území obce.

Obec Mikulovice, ležící v rovinaté krajině podél toku řeky Labe, je klidným a čistým místem pro život obyvatel. Občané zde dbají o životní prostředí prostřednictvím různých aktivit a za podpory vedení obce. Podnikají kroky, díky kterým se předchází vzniku černých skládek, separovatelný odpad poctivě třídí a neprojevuje se u nich žádné litteringové chování.

Všechny tyto kroky vedou k udržitelné finanční bilanci v oblasti odpadového hospodářství v rámci obecního rozpočtu.

4.2 Přehled oblastí eliminace černých skládek

PRIORITNÍ OBLAST	OPATŘENÍ
A. INFORMOVANOST O ČERNÝCH SKLÁKÁCH A JEJÍCH DOPADECH NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	Pořádání osvětových akcí pro děti se zaměřením na předcházení vzniku odpadů a černých skládek
	Pořádání osvětových akcí pro seniory se zaměřením na předcházení vzniku odpadů a černých skládek
	Příspěvek v obecním zpravodaji o litteringu a černých skládkách
B. PŘEDCHÁZENÍ VZNIKU ČERNÝCH SKLÁDEK	Organizace swapových akcí
	Založení inzertního místa na webových stránkách obce pro prodej a nákup použitých věcí
C. POŘÁDÁNÍ ÚKLIDOVÝCH AKCÍ	Zapojení občanů do úklidových akcí Uklidme Česko, z.s.
	Dobrovolné úklidové akce pro rodiny s dětmi „Uklidme Mikulovice“
D. ZABEZPEČENÍ MÍST OHROŽENÝCH VZNIKEM ČERNÝCH SKLÁDEK	Umístění výstražných cedulí se zákazem odkládání odpadů v problematických místech
	Umístění fotopastí na problematická místa ohrožená vznikem černých skládek
E. ROZŠÍŘENÍ ODPADOVÉ INFRASTRUKTURY	Umístění kontejneru na velkoobjemový bioodpad v lokalitě u místního kostela
	Umístění odpadkových košů do lokalit s jejich nedostatkem

5 IMPLEMENTAČNÍ ČÁST

Účelem implementace je zajistit úspěšné zavedení strategického plánu do praxe řízení obce, čímž dojde k eliminaci černých skládek.

Zpřístupnění dokumentu

Dokument bude zveřejněn na internetových stránkách obce Mikulovice a zároveň bude k nahlédnutí, případně i k zapůjčení v listinné podobě na obecním úřadě.

Hodnocení plnění strategie

Plnění strategie bude kontrolováno průběžně, bude vyhodnoceno, do jaké míry byly naplánované aktivity skutečně realizovány, či z jakých důvodů případně realizovány být nemohly. Současně budou případně přehodnoceny jednotlivé záměry z hlediska možnosti a potřeby jejich realizace.

Jednotlivá opatření

Konkrétní opatření formulují přístup k naplnění strategické vize. Vize bude naplněna realizací konkrétních rozvojových opatření, která jsou tematicky řazena v prioritních oblastech.

A. Informovanost o černých skládkách a jejích dopadech na životní prostředí

Informování obyvatel o problematice černých skládek a dopadech na životní prostředí je prioritním krokem k předcházení jejich vzniku na území obce. Tento krok je kromě vysoké účinnosti také finančně nenáročný a šetrný k přírodě. Dané aktivity mají informovat a edukovat veřejnost o důležitosti předcházení litteringu a vzniku černých skládek. Konkrétní opatření spočívají například v pořádání osvětových akcí a tematických přednášek pro různé věkové skupiny obyvatelstva. Třetina respondentů dotazníkového šetření by v obci uvítala pořádání osvětových akcí pro děti s příslušnou tematikou (32 % dotázaných).

OPATŘENÍ 1

Pořádání osvětových akcí pro děti se zaměřením na předcházení vzniku odpadů a černých skládek

POPIS AKTIVITY:

Dle posledních dostupných dat z roku 2020 tvořily děti předškolního a školního věku (5-14 let) přibližně 12 % obyvatel obce. Pardubický kraj každoročně podporuje akce zaměřené na konkrétní věkové skupiny v rámci dotačního programu Vzdělávání, výchova a osvěta v oblasti životního prostředí. Jednou z aktivit mohou být hravé přednášky pro děti a dospělé o ekologických alternativách k běžným předmětům ze syntetických a nebezpečných materiálů, které je mají přimět k dalším krokům vedoucím k předcházení vzniku odpadu a také k jeho správnému třídění. Součástí tematických akcí mohou být zábavné naučné stezky, tematické hry a soutěže s odměnami pro děti.

Různé ekologicky zaměřené organizace pořádají akce pro děti předškolního a školního věku – např. **Strážci planety**³ či **Dobrobydlo, z.s.**⁴. Spolek Dobrobydlo propojuje v obci Mikulovice ekologii s místními akcemi a slouží k edukaci občanů v oblasti životního prostředí.

Dalším návrhem může být například promítání volně dostupných ekologických filmů žákům ve třídách. Na základní škole již dlouhodobě probíhá sběr použitých baterií. Škola by se mohla zapojit také do dalšího recyklačního programu a vybavit se sběrnými nádobami např. na drobná elektrozařízení.

Osvěta, pořádaná za účelem omezení litteringového chování, předcházení vzniku černých skládek a správného třídění odpadu, lze zařadit i do programu jiných akcí pro děti, jako je např. Den dětí (květen/červen), Mikulovické hry (červen), Drakiáda (říjen) atd.

HARMONOGRAM: průběžně, každoročně

ODPOVĚDNOST: obec Mikulovice, ZŠ a MŠ Mikulovice, Dobrobydlo, z.s.

FINANČNÍ NÁROČNOST: minimální, odměny pro organizátory akcí a přednášek

MOŽNOSTI FINANCOVÁNÍ: každoroční dotační program *Vzdělávání, výchova a osvěta v oblasti životního prostředí v Pardubickém kraji*⁵

³ [Strážci planety](#)

⁴ [Dobrobydlo, z.s.](#)

⁵ [Výzva k předkládání žádostí o podporu v roce 2021](#)

OPATŘENÍ 2

Pořádání osvětových akcí pro seniory se zaměřením na předcházení vzniku odpadů a černých skládek

POPIS AKTIVITY:

Dle výsledků dotazníkového šetření by uvítalo pořádání tematicky zaměřených osvětových akcí a událostí pro děti pouze 32 % respondentů. Starší generace by jistě ocenily pořádání osvětových akcí zaměřených přímo na jejich věkovou skupinu. V rámci této aktivity lze využít spolupráce s místním **Klubem důchodců**.

Nejstarší věková skupina (65+ let) tvoří téměř pětinu obyvatel obce (přes 16 %). Pardubický kraj každoročně podporuje akce zaměřené na konkrétní věkové skupiny v rámci dotačního programu Vzdělávání, výchova a osvěta v oblasti životního prostředí. Součástí tematických akcí může být například promítání filmů, které jsou volně dostupné s českým dabingem (např. Seaspiracy). Místo vstupného mohou všichni zúčastnění zaplatit např. odevzdáním plechovky nebo jiného druhu odpadu, které obec může následně prodat. Kromě promítání filmů lze uspořádat také tematická divadelní představení, vystoupení umělců či přednášky na téma udržitelnosti odpadového hospodářství, důsledků vzniku černých skládek, litteringu, znečištění životního prostředí apod. Aktivní senioři se rovněž mohou zapojit do úklidových akcí „Uklidíme Mikulovice“ či k akcím při příležitosti Dne země.

HARMONOGRAM: průběžně, každoročně

ODPOVĚDNOST: obec Mikulovice, Klub důchodců v Mikulovicích

FINANČNÍ NÁROČNOST: minimální, odměny pro organizátory akcí

MOŽNOSTI FINANCOVÁNÍ: viz OPATŘENÍ 1

OPATŘENÍ 3

Příspěvek v obecním zpravodaji o litteringu a černých skládkách

POPIS AKTIVITY:

Obecní zpravodaj je médiem, které je dostupné všem, bez ohledu na věk a počítačovou gramotnost. Jednu část zpravodaje lze pravidelně věnovat ekologickým tématům a touto cestou tak informovat a edukovat obyvatele Mikulovic.

Někteří respondenti dotazníkového šetření navrhli otisknutí příspěvku o nelegálním odhazování odpadu jako dobrý způsob motivace občanů k třídění odpadu. Zároveň lze touto aktivitou zvýšit celkovou vzdělanost obyvatelstva v oblasti ekologie. Příspěvky by byly zaměřeny především na problematiku litteringu, vznik černých skládek a na dopady těchto činností na životní prostředí.

HARMONOGRAM: průběžně

ODPOVĚDNOST: obec Mikulovice

FINANČNÍ NÁROČNOST: minimální

B. Předcházení vzniku černých skládek

Předcházení vzniku černých skládek lze zajistit také prostřednictvím pořádání různých akcí. Kromě zvýšení pospolitosti občanů tyto kroky ukážou, že i nechtěné předměty mohou dostat druhý život.

OPATŘENÍ 4

Organizace swapových akcí

POPIS AKTIVITY:

Velké množství nechtěných předmětů z domácnosti, které jsou stále v dobrém stavu, končí ve směsném komunálním odpadu či na skládce. Předměty z domácnosti mnohdy není možné správně roztřídit nebo recyklovat, proto je vhodné prodloužit životnost daných předmětů a předat je někomu dalšímu, kdo je může ještě nějakým způsobem využít.

Organizace swapových akcí (tzv. blešáků) předmětů z domácností, oblečení nebo stavebních materiálů může vést ke změně spotřebitelského chování obyvatel a ke snížení množství nelegálně odkládaných objemných odpadů. Nechtěné předměty z jedné domácnosti, které jsou v dobrém stavu, mohou být žádané v jiné domácnosti. Swapové akce jsou zóny bez peněz, kde dochází k výměně zboží – každý účastník akce má přinést nechtěné zboží a odnést to, co potřebuje. Swapové akce se mají řídit heslem „**Pro jednoho odpad, pro druhého poklad**“. Spolek Dobrobydlo uspořádal v Mikulovicích již v minulosti Sousedský blešák a swapové akce, a proto lze u této aktivity předpokládat jejich spolupráci.

HARMONOGRAM: každoročně

ODPOVĚDNOST: obec Mikulovice, Dobrobydlo, z.s.

FINANČNÍ NÁROČNOST: náklady minimální (potřeba zabezpečit vhodné prostory a dobrovolníky, kteří budou akci řídit)

OPATŘENÍ 5

Zřízení inzertního místa na webových stránkách obce pro prodej a nákup použitých věcí

POPIS AKTIVITY:

V současné době roste kromě zájmu nakupování přes e-shopy také zájem o bazarový online prodej. Nová a moderní podoba webových stránek obce Mikulovice umožňuje zřízení inzertního místa (tzv. marketplace) pro prodej a nákup použitých věcí mezi občany. Jedná se o chytrý způsob získávání stále zachovalých předmětů, které si občan může vybírat z pohodlí domova. V důsledku zavedení této aktivity může dojít ke snížení množství nelegálně odkládaných objemných odpadů.

Tato aktivita je založena na podobné myšlence jako předešlá aktivita pořádání swapových akcí. Zásadní rozdíl mezi těmito aktivitami je, že online prodej a nákup použitých věcí může probíhat celoročně, kdežto swapové akce bývají organizovány fyzicky na daném místě, pouze párkrát do roka a věci se zde směňují bez použití peněz.

HARMONOGRAM: 2022

ODPOVĚDNOST: obec Mikulovice

FINANČNÍ NÁROČNOST: minimální (finanční odměna správci webových stránek obce)

C. Pořádání úklidových akcí

Kromě pořádání osvětových a swapových akcí je pro eliminaci nelegálně odkládaných odpadů vhodné uspořádat pravidelné úklidové akce. Zapojení občanů do úklidových akcí stmelí obyvatele a uvědomí si, jak závažný prohřešek je odhazování litteringového a objemného odpadu na místa, která k tomu nejsou určena.

OPATŘENÍ 6

Zapojení občanů do úklidových akcí Uklidíme

POPIS AKTIVITY:

Uklidíme Česko je dobrovolnická úklidová akce, která probíhá na území celé České republiky. Jejím cílem je uklidit nelegálně vzniklé černé skládky a nepořádek. Největší podíl na celé akci mají dobrovolníci, díky kterým je možné akci úspěšně uskutečnit v takovém rozsahu. Obecní úklid je pořádán obecním či jiným úřadem. Jeho výhodou spočívá ve snadné domluvě odvozu odpadu – ten je totiž v kompetenci obce a v případě jiných úklidů je třeba si jej na úřadě domluvit. Nezřídka se také stává, že úřad uvolní finanční prostředky na nákup potřeb pro úklid a případně také občerstvení pro účastníky.

Hlavní úklidové dny budou v roce 2022 na jaře v sobotu 2. dubna a na podzim v sobotu 17. září. Organizace v rámci akce poskytne obci jako organizátorovi své know-how a v hlavní úklidové dny také pevné pytle na sesbíraný odpad. Obec ovšem může uspořádat úklid i v jiný libovolný den. K zorganizování vlastního úklidu je nezbytné nejprve vyplnit registrační formulář a na interaktivní mapě úklidů vyznačit přesné místo srazu úklidové skupiny.⁶

HARMONOGRAM: duben a září 2022, každoročně

ODPOVĚDNOST: obec Mikulovice, Uklidíme Česko, z.s.

FINANČNÍ NÁROČNOST: minimální (pořízení potřeb pro úklid, zajištění odvozu odpadu a občerstvení pro účastníky)

⁶ Uklidíme Česko

OPATŘENÍ 7

Dobrovolné úklidové akce pro rodiny s dětmi „Uklid’me Mikulovice“

POPIS AKTIVITY:

Z výsledků dotazníkového šetření je patrné, že v současnosti téměř 90 % dotazovaných podniká alespoň občas nějaké kroky, které mají vést k předcházení vzniku odpadu. Mezi nejčastější preventivní opatření vzniku odpadů patří nošení vlastních tašek na nákupy (90 %), vyhýbání se plastovým obalům (76 %) nebo nenakupování PET láhví (76 % respondentů).

Základní ani Mateřská škola v Mikulovicích v současné době neorganizují žádnou úklidovou akci, do které by byly zapojeny děti předškolního a školního věku. Úklidové akce pro rodiny s dětmi by mohly být pořádány každoročně (min. 2x ročně) a organizovány Základní školou Mikulovice ve spolupráci s obcí. Akce by byla zaměřena celkově na environmentální problematiku, littering a černé skládky a částečně by se nesla v edukačním duchu. Z příkladů dobré praxe je zřejmé, že většina „úspěšných“ obcí aktivně zapojuje nejmladší obyvatele do tematických a vzdělávacích akcí. Kromě vykonání dobrého skutku mohou takto rodiny společně strávit příjemné odpoledne.

HARMONOGRAM: 2022, každoročně

ODPOVĚDNOST: MŠ a ZŠ Mikulovice, obec Mikulovice

FINANČNÍ NÁROČNOST: minimální (pořízení potřeb pro úklid, zajištění odvozu odpadu a občerstvení pro účastníky)

D. Zabezpečení míst ohrožených vznikem černých skládek

Místa potenciálně ohrožená vznikem černých skládek a litteringem je potřeba řádně zabezpečit. Obec může podniknout kroky, které povedou ke snížení rizika výskytu tohoto nelegálního chování.

OPATŘENÍ 8

**Umístění výstražných cedulí se zákazem odkládání
odpadů v problematických místech**

POPIS AKTIVITY:

Na základě výsledků dotazníkového šetření lze identifikovat nejvíce problematické lokality, které jsou ohroženy vznikem černých skládek a znečištěním litteringovým odpadem. Nejvíce dotazovaných trápí nepořádek kolem přeplněných kontejnerů na tříděný odpad, především v místní části Blato a v ulici V Loučkách, kde bývá odkládán i velkoobjemový odpad. Respondenti uvedli, že v lokalitě V Loučkách odkládají odpad také lidé, kteří v Mikulovicích nebydlí a jen zde zastaví autem a odpad odloží. Další problematické místo jsou příkopy podél místní komunikace mezi Mikulovicemi a Blatem (především pod mostem), kde se nachází spousta odhozených odpadků (PET lahve, plechovky apod.), které zde vyhazují lidé z projíždějících aut. Často zmiňovaná lokalita s výskytem nelegálního odpadu a nepořádku byla také Na Kopci za kostelem, v lese u vodárny, prostory vedle kontejnerů na tříděný odpad, nepořádek na parkovišti u kostela, v Blatě podél polní cesty ke trati a k remízku a v neposlední řadě také podél polní cesty do Nemošic.

V obci Mikulovice se v současné době nachází jen pár cedulí se zákazem odkládání odpadů, např. v problematické lokalitě u lesa u vodárny za kostelem. V rámci předcházení vzniku černých skládek a snížení počtu litteringem znečištěných míst v obci by bylo vhodné počet těchto výstražných cedulí v zájmovém území navýšit. Kromě umístění výstražných cedulí na již zmíněná místa by bylo rovněž žádoucí sjednotit jejich vzhled. Občané, kteří bydlí v těchto problematických lokalitách by uvítali, kdyby jim obec zdarma poskytla tyto výstražné cedule a aby si je mohli umístit na své pozemky.

HARMONOGRAM: 2022

ODPOVĚDNOST: obec Mikulovice

FINANČNÍ NÁROČNOST: pořízení výstražných cedulí (cca 100 Kč/ks)

OPATŘENÍ 9

Umístění fotopastí na problematická místa ohrožená vznikem černých skládek

POPIS AKTIVITY:

V obci Mikulovice jsou nelegálním odkládáním odpadu nejvíce ohrožena sběrná místa v ul. V Loučkách a v místní části Blato. Celkem 10 respondentů dotazníkového šetření uvedlo, že v lokalitě V Loučkách odkládají odpad také lidé, kteří v Mikulovicích nebydlí. Cizí lidé zde zastaví svým autem a odpad buď odloží u sběrných nádob nebo jím zcela zaplní kontejnery na tříděný odpad.

Umístění fotopastí na tato problematická sběrná místa může snížit riziko nelegálního odkládání odpadu, především elektroodpadu a velkoobjemového odpadu. Instalací fotopastí může zároveň dojít k zamezení vzniku nepořádku u sběrných nádob a odhalení neukázněných viníků, kteří zde nepořádek způsobují. Fotopasti mohou strážit také místa, kde vznikají černé skládky.⁷

HARMONOGRAM: 2022

ODPOVĚDNOST: obec Mikulovice

FINANČNÍ NÁROČNOST: nákup a instalace fotopastí (cca 5 000 Kč/ks)

⁷ Fotopasti jako nová forma ochrany majetku v obcích

E. Rozšíření odpadové infrastruktury

*Přestože současný stav odpadové infrastruktury obce Mikulovice je na poměrně dobré úrovni, současný systém nechává prostor ke zlepšení a optimalizaci (blíže ve **Strategii udržitelného rozvoje odpadového hospodářství**). Vzhledem k tomu, že se v obci vyprodukuje velké množství objemného bioodpadu, mohla by obec zvážit pořízení velkoobjemového kontejneru na bioodpad. Dále by v rámci snahy o omezení litteringu bylo vhodné rozšířit síť odpadkových košů do míst, kde se žádné nenacházejí.*

OPATŘENÍ 10

Umístění kontejneru na velkoobjemový bioodpad v lokalitě u místního kostela

POPIS AKTIVITY:

V obci Mikulovice je bioodpad svážen od domů prostřednictvím hnědých popelnic dle každoročně stanoveného harmonogramu. Problémem ovšem zůstává, že se v obci nenachází žádný kontejner na velkoobjemový bioodpad. Pokud občané produkují objemný kompostovatelný odpad, jsou v současné době nuceni využít služeb sběrného a separačního dvora v Dražkovicích, se kterým má obec uzavřenou smlouvu.

Dle připomínek respondentů dotazníkového šetření chybí v obci občanům kontejner na větve a další velkoobjemový bioodpad z jejich zahrad, a to zejména v podzimním a jarním období. Jako vhodnou lokalitu umístění tohoto velkoobjemového kontejneru na bioodpad občané považují prostor před místním kostelem.

HARMONOGRAM: 2022

ODPOVĚDNOST: obec Mikulovice

FINANČNÍ NÁROČNOST: kontejner za cca 60 000 Kč + poplatek za vývoz

OPATŘENÍ 11

Umístění odpadkových košů do lokalit s jejich nedostatkem

POPIS AKTIVITY:

V Mikulovicích je až 80 % dotazovaných spokojeno s množstvím a umístěním odpadkových košů v obci. Na území se však nachází lokality, kde odpadkové koše schází. V důsledku ledabyle odhozených odpadků vznikají v obci znečištěná místa. Občané označili za nejvíce problematické oblasti Jižní ulici, vyhlídku u místního kostela a cestu z Mikulovic do Blata. V dotazníkovém šetření byly za lokality s nedostatkem odpadkových košů určeny také ulice Staňkova, Na Kopci, V Loučkách, U Hřiště, Dlouhá, k Alupě, cyklostezky a polní cesty (např. z Mikulovic do Dražkovic, Nemošic a z Blata do Medlešic). Občané by rovněž ocenili umístění více košů na psí exkrementy do nejfrekventovanějších lokalit venčení psů. Na základě místního šetření by bylo vhodné umístit odpadkové koše na parkoviště u hřbitova, kde bývá pohozeno velké množství obalů, plechovek a krabiček od cigaret.

Umístění nových odpadkových košů do lokalit s jejich nedostatkem významně přispěje ke snížení litteringu na území obce. V důsledku toho bude obec čistší a ve výše zmíněných lokalitách se nebudou na zemi vyskytovat odpady.

HARMONOGRAM: 2022

ODPOVĚDNOST: obec Mikulovice

FINANČNÍ NÁROČNOST: záleží na počtu pořízených odpadkových košů
(cca 2 000 Kč/ks)

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1: Poloha a katastrální území obce Mikulovice	17
Obr. 2: Vývoj počtu obyvatel v obci Mikulovice od roku 2000 do roku 2020.....	20
Obr. 3: Věková pyramida obyvatel v obci Mikulovice k 31. 12. 2020	21
Obr. 4: Pohyb obyvatelstva v obci Mikulovice mezi lety 2002 až 2020 ...	22
Obr. 5: Počet dokončených bytů na 1 000 obyvatel v letech 2002-2020	23
Obr. 6: Fotodokumentace černé skládky u lesa na území obce Mikulovice	27
Obr. 7: Fotodokumentace černé skládky bioodpadu u místního lesa	28
Obr. 8: Fotodokumentace černé skládky v místním lese.....	30
Obr. 9: Fotodokumentace litteringu na území obce Mikulovice	32
Obr. 10: Sběrná hnízda s rizikem častějšího přeplnění sběrných nádob na území Mikulovic	34
Obr. 11: Fotodokumentace problémových sběrných míst a odpadkových košů	35
Obr. 12: Lokality s potenciálem rizikem litteringu a vzniku černých skládek na území Mikulovic.....	36
Obr. 13: Počet nahlášení odpadů a nepořádku v jednotlivých krajích k 30. 6. 2021	37
Obr. 14: Počet nahlášení výskytu černých skládek v jednotlivých krajích k 30. 6. 2021.....	38
Obr. 15: Počet nahlášení jednotlivých druhů odpadů a nepořádku v Pardubickém kraji k 30. 6. 2021	38

Obr. 16: Počet nahlášení jednotlivých druhů odpadů a nepořádku v SO
ORP Pardubice k 30. 6. 2021 39

- Fotografie byly pořízeny firmou ENVIPARTNER, s. r. o.
- Mapové výstupy, které jsou součástí tohoto díla, byly vytvořeny firmou ENVIPARTNER, s. r. o. za pomoci podkladů ČÚZK – Základní mapa České republiky (ZM) 10, 25, 50, 100 a 200, 2020.
<<http://geoportal.cuzk.cz/geoprohlizec/>>.

SEZNAM TABULEK

Tab. 1: Základní vybavenost obce Mikulovice	19
Tab. 2: Celková produkce odpadu v obci Mikulovice a nadřazených územích jednotkách v roce 2019	25
Tab. 3: Produkce jednotlivých druhů odpadu v obci Mikulovice v roce 2019/2020.....	26

PŘÍLOHY

Dotazník na téma odpadového hospodářství v obci Mikulovice

Milí občané,

obec Mikulovice zpracovává v současné době Strategii udržitelného rozvoje odpadového hospodářství a Strategii eliminace černých skládek. Cílem dokumentů je konkretizovat priority v oblasti odpadového hospodářství a optimalizovat systém nakládání s odpady v obci.

Obracím se na Vás s žádostí o vyjádření názoru na otázky uvedené v tomto dotazníku. Výsledky průzkumu poslouží jako důležitý podklad pro určení hlavních rozvojových oblastí odpadového hospodářství v obci.

Dotazníkové šetření je realizováno v rámci projektu „Mikulovice – místo pro život“, reg. č. CZ.03.4.74/0.0/0.0/18_092/0014493 - Příprava strategických dokumentů pro obec Mikulovice – Ekologie, část 2 a 3“.

Sběr dotazníků bude probíhat do 17. 10. 2021.

Vyplněné tištěné dotazníky prosím odevzdávejte do schránky obecního úřadu.

Děkuji Vám za spolupráci a projevený zájem o budoucnost naší obce!

*Slavomír Meduna
Starosta obce*

- *Dotazník je anonymní.*
 - *U některých otázek je možné označit více odpovědí.*
 - *Dotazník je určen pro osoby starší 15 let, které mají k obci Mikulovice vztah.*
 - *Každý občan může vyplnit pouze jeden dotazník.*
-

1. Jste spokojeni s množstvím a umístěním odpadkových košů v rámci obce? Pokud ne, napište, kde Vám koše chybí.

☐ Ano

☐ Ne _____

2. Pokud nejste spokojeni s množstvím a umístěním kontejnerů na tříděné druhy odpadů, napište, kde byste uvítali jejich doplnění nebo nové umístění.

3. Napište, kde se v obci opakovaně vyskytují černé skládky:

4. Uvítali byste v obci pořádání osvětových akcí a událostí pro děti, které by byly tematicky zaměřeny na předcházení vzniku odpadů na správné nakládání s odpady? Pokud ano, napište prosím své návrhy.

☐ Ano _____

☐ Ne

5. Děláte v každodenním životě nějaké kroky, které předchází vzniku odpadu?

	Vždy	Občas	Nikdy
Nosím vlastní tašky či sáčky na nákupy, nepoužívám jednorázové			
Nekupuji PET lahve			
Vyhýbám se plastovým obalům			
Nepoužívám jednorázové kosmetické potřeby			
Nepoužívám plastové hrnky, talíře, brčka apod.			

6. Vaše komentáře k současnému stavu a budoucímu směřování odpadového hospodářství v obci.

Děkujeme za Váš čas strávený vyplňováním dotazníku!

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

OBEC MIKULOVICE

Úvod

Dotazníkové šetření probíhalo v obci Mikulovice **od 19. srpna do 18. října 2021** (celkem 61 dní). Průzkum sloužil za účelem zjištění názorů občanů při přípravě Strategie udržitelného rozvoje odpadového hospodářství a eliminace černých sládek. Při plánování rozvoje, hledání hlavních problémů, formulaci možných řešení, rozhodování o využití finančních prostředků a lidských zdrojů obce je důležité zapojit obyvatele a sladit představy o budoucnosti obce. Zapojení občanů zkvalitní proces plánování a zajistí účelnější využití prostředků při řízení obce.

Dotazníky **v papírové formě** byly umístěny v budově obecního úřadu a sloužily především pro starší obyvatele, kteří nemají přístup k internetu. Vyplněné tištěné dotazníky mohli občané odevzdávat v budově OÚ. Pro vyšší návratnost byl dotazník k dispozici také **v elektronické podobě** na webových stránkách obce.

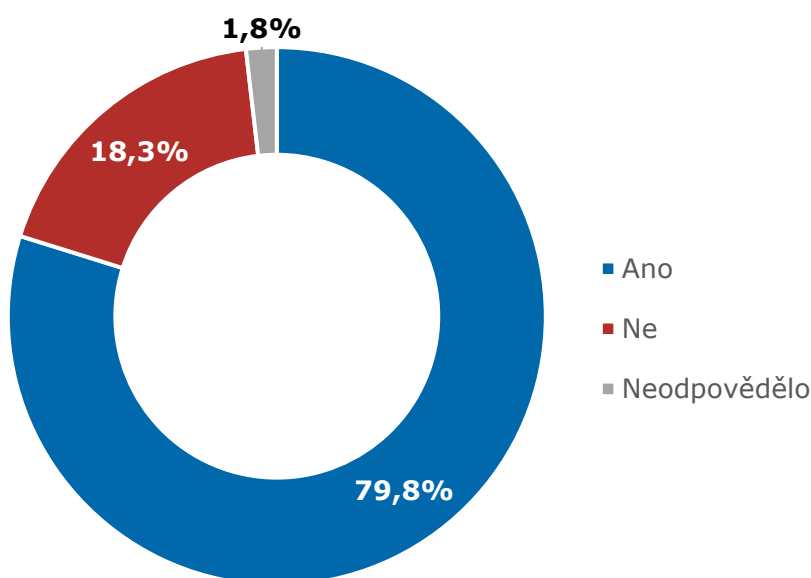
Celkem bylo vyplněno 109 dotazníků, návratnost dotazníkového šetření tedy činila 10,5 % (počet osob v obci oprávněných k vyplnění dotazníku ve věku od 15 let je 1 038). Dle Sčítání lidu v roce 2011 bylo v obci Mikulovice 401 hospodařících domácností. Pokud bychom předpokládali, že dotazník byl vyplněn pouze jednou za celou domácnost, návratnost dotazníkového šetření by byla přibližně **27,2 %**.

Rozvoj udržitelného rozvoje odpadového hospodářství a eliminace černých skládek v obci Mikulovice

1. Jste spokojeni s množstvím a umístěním odpadkových košů v rámci obce? Pokud ne, napište, kde Vám koše chybí.

Výběr z možností, zodpovězeno 107x, nezodpovězeno 2x

Celkem **79,8 % dotazovaných** je spokojeno s množstvím a umístěním odpadkových košů v obci. Pouze 18,3 % respondentů vyjádřilo nespokojenost se současným stavem a někteří z nich navrhli lokality, ve kterých odpadkové koše chybí (viz níže). Na tuto otázku neodpovědělo 1,8 % respondentů.

Obr. 1: Spokojenost respondentů s množstvím a umístěním odpadkových košů v obci

- **Jižní ulice a vyhlídka u kostela** (4x)
- **Cesta z Mikulovic do Blata** (3x)
- *Ulice Staňkova, Na Kopci, V Loučkách, U Hřiště (v Blatě), k Alupě, polní cesty* (2x)
- *Přidat více košů na psí exkrementy na frekventovaná místa* (2x)
- **Další návrhy:** ul. Dlouhá, Blato, k Edenu, cesty z Mikulovic do Dražkovic/Nemošic, cesta z Blata do Medlešic, cyklostezka

2. Pokud nejste spokojeni s množstvím a umístěním kontejnerů na tříděné druhy odpadů, napište, kde byste uvítali jejich doplnění nebo nové umístění.

Textová odpověď, zodpovězeno 42x, nezodpovězeno 67x

- **Lokalita Blato** – přidat především kontejnery na kovy, olej a elektroodpad. Někteří občané by zde uvítali také více kontejnerů na plast a papír. (7x)
- **Lokalita V Loučkách** – přidat kontejner na sklo a chybějící kontejner na kovy. (6x)
- **Lokalita U Hřiště** – přidat kontejnery na tuky, oleje a na textil. (4x)
- **Lokalita Staňkova ul.** – přidat kontejner na elektroodpad. (3x)
- **Lokalita u hřbitova** – vhodné místo pro kontejnery na plast a papír. (3x)
- **Lokalita Na Kopci** (2x), **lokalita V Zahradách** (1x) a **ul. Jižní** (1x).
- **Více kontejnerů na sklo a kovy** a jejich lepší rozmístění. (4x)
- **Častější svoz stávajících sběrných nádob** na tříděný odpad, zejména na plasty. (3x)
- **Problém – kontejnery na tříděný odpad zaplňují cizí lidé**, kteří do obce přiváží odpad svými auty. Respondenti navrhuje jako řešení umístit kontejnery pod kamerový systém. (2x)
- Častější **přistavování kontejneru na velkoobjemový odpad**. (1x)
- **Přidat ke stávajícím kontejnerům informace** (mapu) o výskytu dalších kontejnerů v okolí na jiný druh tříděného odpadu. (1x)

3. Napište prosím, kde se v obci opakovaně vyskytují černé skládky:

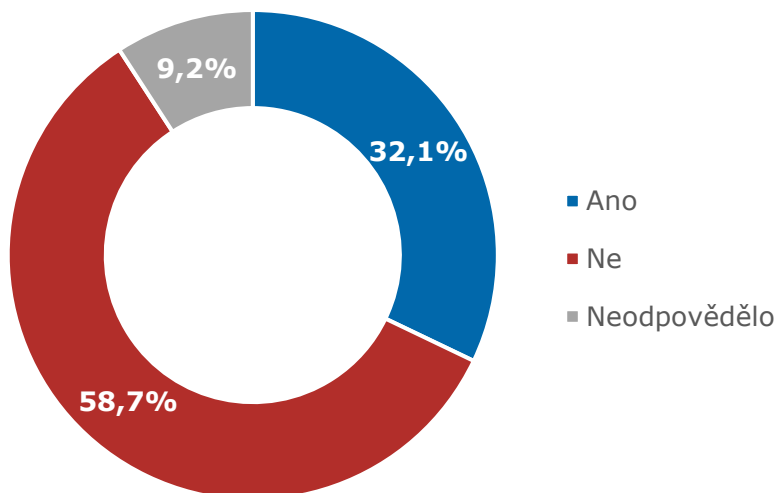
Textová odpověď, zodpovězeno 95x, nezodpovězeno 14x

- Celkem 53 respondentů uvedlo, že **o žádné černé skládce v Mikulovicích neví.**
- **Nepořádek kolem přeplněných kontejnerů** na tříděný odpad, především **v Blatě a v ul. V Loučkách** (zde bývá odkládán i velkoobjemový odpad). Respondenti uvedli, že v lokalitě V Loučkách odkládají odpad také lidé, kteří v Mikulovicích nebydlí a jen zde zastaví autem a odpad odloží. (10x)
- **V příkopech podél místní komunikace mezi Mikulovicemi a Blatem**, především pod mostem, se nachází spousta odhozených odpadků (PET lahve, plechovky apod.), které zde vyhazují lidé z projíždějících aut. (5x)
- **Na Kopci za kostelem** (5x).
- **V lese u vodárny.** (4x)
- **Nepořádek na parkovišti u kostela** (vč. přeplněných kontejnerů, které jsou zneužívány cizí lidmi). (2x)
- **Nepořádek v Blatě podél polní cesty** ke trati a k remízku, prostory vedle kontejnerů na tříděný odpad. (2x)
- **Poházené odpadky podél polní cesty do Nemošic** (v lokalitě u nových domů). (2x)

4. Uvítali byste v obci pořádání osvětových akcí a událostí pro děti, které by byly tematicky zaměřeny na předcházení vzniku odpadů a na správné nakládání s odpady? Pokud ano, napište prosím své návrhy.

Výběr z možností, zodpovězeno 99x, nezodpovězeno 10x

Pořádání osvětových akcí a událostí tematicky zaměřených na předcházení vzniku odpadů či na správné nakládání s odpady by **uvítalo 32,1 % respondentů**. Proti se staví 58,7 % respondentů. Na otázku neodpovědělo 9,2 % respondentů.

Obr. 2: Vyjádření postojů respondentů k pořádání tematických osvětových akcí a událostí pro děti

Návrhy respondentů na osvětové akce a události pro děti zaměřené na předcházení vzniku odpadů a správné nakládání s odpady:

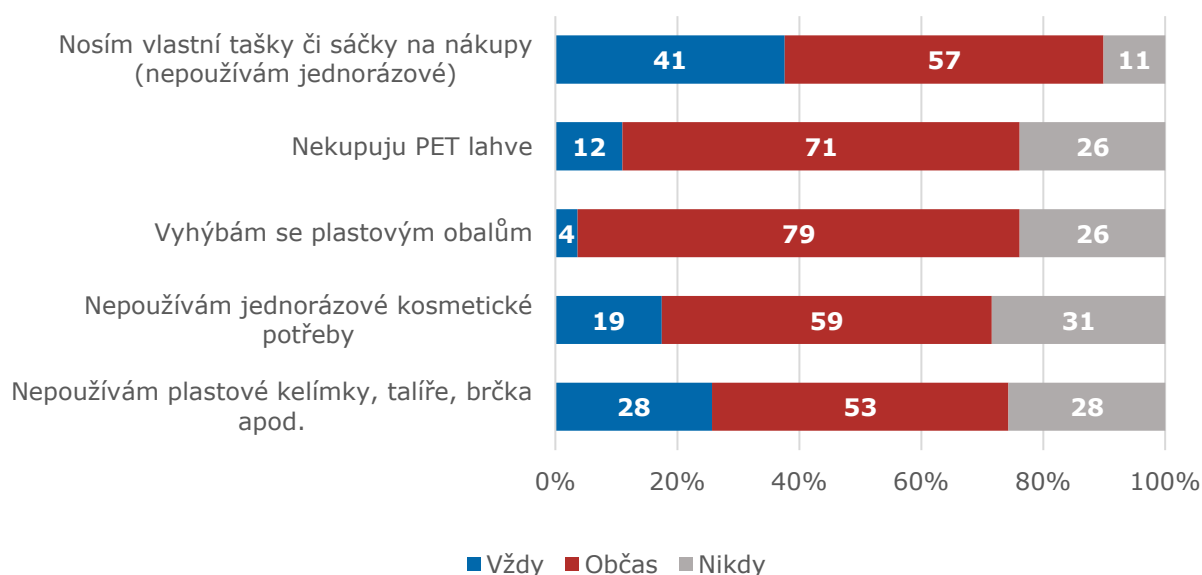
- **Akce/přednášky/osvěta v ZŠ a MŠ** na téma správného třídění odpadu.
- **Zábavné tematické hry/soutěže pro děti** s odměnou.
- **Zábavná naučná stezky** s drobnou odměnou na závěr.
- Zařadit **osvětu do programu jiné akce pro děti**, např. při Dni dětí.
- **Tematické vystoupení komika/divadelní představení.**
- **Přednášky** na téma zamoření planety odpady, udržitelnosti odpadového hospodářství, výsadby stromů, ekologie apod.
- **Úklidové akce občanů** a sběr odpadků na jaře a na podzim.
- Obec by mohla dávat spolu se známkou na popelnice také **leták s jasným a jednoduchým návodem (vč. fotek), jaký odpad do kterého kontejneru patří.**

5. Děláte v každodenním životě nějaké kroky, které předchází vzniku odpadu?

Matice výběru z možností, zodpovězeno 109x, nezodpovězeno 0x

U této otázky se respondenti vyjadřovali ke svým každodenním návykům spojeným s omezováním vzniku odpadů. Kroky, kterými předchází vzniku odpadu, dělá alespoň občas v každodenním životě **téměř 90 % dotázaných obyvatel**. Přibližně 10 % respondentů pak odpovědělo, že žádný z těchto kroků nedělá.

Mezi nejčastější preventivní opatření vzniku odpadů patří **nošení vlastních tašek či sáčků na nákupy** a nepoužívání jednorázových (89,9 %). Dále se 76,2 % respondentů snaží alespoň občas **vyhýbat plastovým obalům** a **nekupovat PET lahve** (76,1 %). Naopak až 28,4 % dotazovaných používá v zásadě pouze jednorázové kosmetické potřeby.

Obr. 3: Předcházení vzniku odpadu respondenty

6. Vaše komentáře k současnému stavu a budoucímu směřování odpadového hospodářství v obci:

Textová odpověď, zodpovězeno 91x, nezodpovězeno 18x

- Celkem 26 dotazovaných je se současným stavem odpadového hospodářství v obci **spokojeno** a nastavený systém jim vyhovuje.
- 8 respondentů by ocenilo **častější svoz tříděného odpadu**, především nádoby na **sklo, plast a papír** (jsou často přeplněné zejména u obchodu a u obecního úřadu).
- 4 občané by uvítali **častější svoz kontejneru na velkoobjemový odpad**.
- 4 respondenti by uvítali **větší pořádek kolem některých kontejnerů** na tříděný odpad, zejména v lokalitě u obchodu a OÚ.
- 4 respondenti by uvítali **častější svoz bioodpadu**, především v období srpen-září. Občané požadují v tomto období svoz každý týden, jelikož produkují zvýšené množství bioodpadu.
- 3 respondenti by do obce přidali **více kontejnerů na kov, sklo, oleje a elektroodpad**.
- Podle 3 respondentů by obec měla hledat další způsoby, jak **motivovat občany k třídění odpadu** (např. otisknout ve zpravodaji pár motivačních slov, ať se občané snaží více udržovat pořádek).
- 3 respondenti požadují **více sběrných pytlů** na plast a papír pro vícečlenné rodiny. Dle jejich názoru by bylo vhodné přidělovat pytle na tříděný odpad podle počtu osob s bydlištěm na dané adrese.
- 3 respondenti se domnívají, že **častější svoz komunálního odpadu** (1x týdně) je zbytečný a lidé se tak nenaučí odpad třídit.
- **Častější odvoz textilu** (nádobu bývá často přeplněna).
- Obec by mohla vyrobit ke sběrným místům s kontejnery **informační cedule o odpadu**, který do daných kontejnerů nepatří.
- Pokud občané **zaplatí za odpady elektronicky**, uvítali by, kdyby jim do schránky byly doručeny společně se známkami také sběrné pytle, aby si je nemuseli vyzvedávat na OÚ.
- Zajistit **větší informovanost o sběru papíru ve škole**.

- V obci **chybí kontejner na větve a velkoobjemový bioodpad ze zahrad** (v období jaro a podzim).
- Zvážit **zrušení poplatku za svoz komunálního odpadu pro děti do 6 let**.
- Zřídit **místo pro odkládání starého oblečení, bot a doplňků po zemřelých** (do spalovny).
- Určovat **výši poplatku za svoz komunálního odpadu** podle toho, kdo kolik vytrídí (pomocí čipů).